

культура

щоп'ятниці

10 червня 2016 р.

і життя

O-Fest

стор. 2-3

Золотий Ра

стор. 10

Університетське літо

стор. 13

Українська доля

стор. 8-9

Фото Романа РАТУШНОГО

Головний редактор
інтернет-порталу «Культура»
Олександр ЛИТВИНЕНКО

наголос

■ КОНКУРС: УКРАЇНКА – ВОЛОНТЕР, ВОЇН, ГЕРОЙ

Катерина ПРУДКА-ПОТЕБЕНЬКО (дружина офіцера – учасника АТО, волонтер) та Людмила ЧИЧУК (піаністка, волонтер) – в оточенні бійців 2-ї роти ОУН імені Василя Кіндрацького; фото з архіву Л. ЧИЧУК

Українська жінка вже давно стала уособленням усього кращого, з чим асоціюємо себе як нація. Неземна врода, міцність духу, сталевий характер, здатність виконувати будь-яку роботу і надзвичайне вміння створювати затишок за різних умов. На її долю чомусь випадають численні випробування, але вона все зносить стійко і з високо піднятою головою.

На жаль, і нині жінка в Україні змушена турбуватися про виживання – своїх дітей, своїх рідних, усього народу. Знову українка заковчує рукави і йде на свій щоденний подвиг: плете маскувальні сітки, готує смаколики для бійців на фронті, перев'язує солдатські рани, стає на трибуну і розповідає усьому світові правду... або ж бере до рук зброю і нарівні з чоловіками тримає передові позиції. Бо – війна!

Жіноче товариство, яке носить ім'я двох видатних жінок у нашій вітчизняній історії – Ольги Басараб та Олени Теліги – прагнучи увічнити ролі української жінки в період захисту Батьківщини від загарбників і сепаратистів, запроваджує масштабний огляд-конкурс – «Українка: жінка-волонтер; жінка-воїн; жінка-герой». До участі запрошують усіх охочих.

Для тих, хто має що розповісти – про себе чи жінок, які сьогодні будують нам наше майбутнє: можна надсилати роботи, написані у будь-якому жанрі, наприклад – щоденники, біографічні нариси, роздуми, сповіді, оповідання, художні чи документальні твори, поезію, інтерв'ю тощо – доповнені світлинами.

Обсяг конкурсної роботи не повинен перевищувати 100 сторінок.

Змагання проведуть у два етапи: прийом творів триватиме до 1 листопада 2017 року, а до 1 січня 2018-го – журі відзначить найкращих дипломами, грамотами, цінними подарунками. Підсумки будуть розміщені на сторінках засобів масової інформації.

Номінації відображені у назві: «Жінка-волонтер»; «Жінка-воїн»; «Жінка-герой».

Організатори залишають за собою право розміщувати надіслані матеріали у періодичних освітніх виданнях, збірнику матеріалів конкурсу з посиланням на автора (колектив авторів, творчий колектив).

Конкурсні роботи слід надсилати на поштову адресу: Фондація імені Олега Ольжича, вул. Івана Мазепи, 6; м. Київ, 01010; із приміткою «Оргкомітет огляду-конкурсу «Українка: жінка-волонтер; жінка-воїн; жінка-герой» – в одному примірнику на паперовому та електронному носіях українською мовою у текстовому редакторі Word.

У супроводжувальних документах конкурсної роботи потрібно зазначити: номінацію та назву роботи; ПІБ автора (авторів), повну поштову адресу учасника, номер телефону, електронну адресу.

Контакти для додаткової інформації: тел. – (096) 377-94-43, e-mail – NadiyaBugai@gmail.com.

Христина ДИЧКО

Оперета без кордонів

**Олександр ЛИТВИНЕНКО,
Леся САМІЙЛЕНКО**

Феєрична подія, яку з нетерпінням чекала культурна спільнота столиці, стартувала в суботу у ландшафтному парку міста Бучі, що на Київщині.

IV Міжнародний музичний фестиваль «O-FEST-2016», присвячений опереті, опері та музиці, зібрав на літній сцені парку артистів

Квартет віолончелісток у Бучі

Бучанські модниці

провідних музичних театрів із п'ятнадцяти країн світу. Вони подарували вшест переповерхній глядацькій аудиторії незабутній гранд-концерт, який транслювався через гучномовці в межах парку.

Поціновувачі мистецтва палко вітали виступи зарубіжних виконавців і, звісно, неперевершених акторів Київського національного академічного театру оперети. Адже колектив закладу на чолі з художнім

керівником Богданом Струтинським, який є співголовою оргкомітету фестивалю, доклав максимум зусиль до творення вітчизняної культурної дипломатії.

– Сьогодні Україні та світу потрібно об'єднуватися, незважаючи на жодні перепони. На перший погляд – це надскладне завдання. Проте існує універсальний інструмент, який не потребує перекладу, – мова музики. Саме тому

Фінал Гранд-концерту в Національній опереті

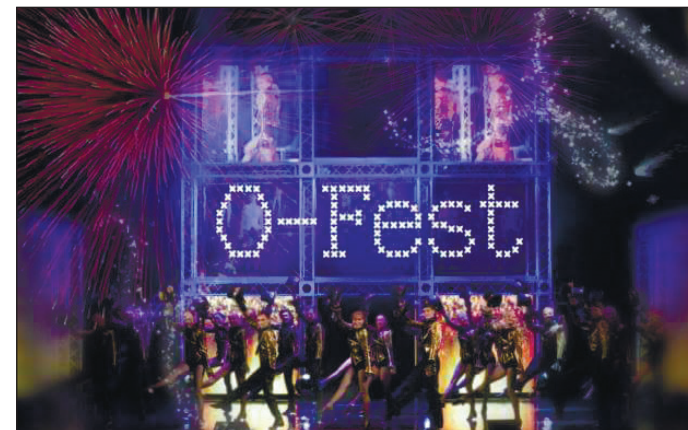
міжнародний фестиваль, потрібні чималі кошти. Ми отримали підтримку Міністерства культури України, Київської міської держадміністрації та Бучанської міської ради, також залучили госпрозрахункові кошти Національної оперети, – каже Богдан Дмитрович.

За його словами, творчий колектив оперети й надалі працюватиме над розширенням програми фестивалю, збільшенням кількості локацій для виступів талановитих українських колективів та часу проведення. До речі, як зазначили у Національній опереті України, квитки на концерти були викуплені за кілька днів до початку фестивалю.

«O-FEST-2016» у Бучанському ландшафтному парку розпочався низкою сценічних і образотворчих заходів. Паралельно тривали майстер-класи і розваги для дітей. Одна з локацій – танцювально-розважальна сцена Fun stage – виявилася багатого на юні таланти. Тут співали, танцювали, грали дитячі колективи. Програму вела заслужена артистка України Ася Середя-Голдун. Актори старшого

«O-FEST» – не просто мистецька акція, це глобальний проект, спрямований на популяризацію культурних цінностей, покликаний об'єднати світ за допомогою музики.

Для цього Україні потрібен потужний фестивальний рух. Адже фестиваль – це ознака культурно обдарованої і прогресивної нації, він сприяє позитивному іміджу на світовому рівні і зміцненню міжнародних зв'язків. Я тішуся з того, що «O-FEST» набирає обертів, розширює свою географію. Нині до нас долучи-

лися солісти з Чехії, Білорусі, Болгарії, Грузії, Азербайджану, Казахстану, США, Китаю, Молдови та Польщі, – зазначив Б. Струтинський.

Він розповів, що цьому передувала активна співпраця з вітчизняними дипломатичними установами в цих країнах. А деякі закордонні виконавці, які вже брали участь у фестивалях минулих років, радо відгукнулися на особисті запрошення оперети.

– Для того, щоб зустріти гостей на європейському рівні й організувати кількадекний

віку показували різноманітні пластичні і трюкові номери. Виконавці техно-джаз оперети під музику діджеїв співали класичні твори. На десяти бучанських локаціях лунали фольклорні композиції у нетрадиційній обробці, молода поезія та музика, в якій змішалися різні стилі й епохи.

Любителі класики зібралися біля паркової ротонди, тут відбувся концерт, який провела артистка Київського національного академічного театру оперети Оксана Прасолова. Біля Старого дуба увагу гляда-

наголос

■ «ВСІМ НАМ МУЗИЧНИХ ПЕРЛИН, А НЕ КУЛЬ!»

Вечір угорської музики «Перлини Дунаю» відбувся 19 травня в Київському національному театрі оперети на державному рівні. І не тому, що концерт підтримало посольство Угорщини в Україні, і що на сцені були представники вищих державних органів влади з обох сторін, і що на початку заходу прозвучали гімни обох держав. Угорська оперета – візитівка Угорщини від зародків жанру – засвідчила високу майстерність сучасних представників Будапештського театру оперети і мюзиклу та театру оперети з Києва.

Художній керівник Київського театру оперети Богдан Струтинський уже не вперше організовує тематичний концерт. Добре запам'ятовся, наприклад, – «Музика з кінофільмів. Дубль 1», що став справжнім подарунком до Дня театру у березні й супроводжувався презентаційними заходами з приводу започаткованого театром інформаційно-рекламного видання «Оперета Ньюз».

Що стосується концерту «Перлини Дунаю» – всім відомі шедеври класиків надихали угорських та українських майстрів жанру на своєрідний конкурс-змагання, що надало серйозному заходу нерву, драйву, навіть елементів артистичного хуліганства. Так, в одному з дуетів співак Петер Лакі несподівано опинився на руках у тендітної й іскрометної партнерки Ноємі Сабо. Незадовго після вишуканого балетного прем'єрного номера «Ноктюрн № 3» (музика Ференца Ліста) у виконанні українських солістів балету Яніни Сазонової та Максима Булгакова це було певним викликом, бо ніби пародіювало граційні, легкі, майстерно виконані балетні рухи.

Достатньо стриманим і водночас експресивним був український прем'єрний номер «Угорська рапсодія № 2» (знову ж таки – Ф. Ліста) у виконанні лауреата міжнародних конкурсів Анни Поліщук (фортепіано). Неймовірна зосередженість на стихії твору, самозабуття, відсутність найменшого замилювання собою, точні рухи кистей рук! Це був виступ істинної артистки!

Так само справжнім дивом стало соло на цимбалах лауреата міжнародних конкурсів Василя Дутчака (інтермецо з сюїти з опери З. Кодая «Харі Янош»), підкреслене злагодженням звучанням оркестру під орудою Сергія Дідка.

І вже в першій частині концерту, скомпанованого виключно з прем'єр, було зрозуміло, що артисти готові до будь-яких міжнародних конкурсів, незалежно від того, хто є диригентом.

Валентин ГРИЦУН, театрознавець

Фотокор Анатолий ФЕДОРЦІВ

чів привертати виступи поетів і музикантів. Просто неба можна було побачити виставки відомих українських художників і скульпторів. А на вході до парку гостей зустрічали «живі скульптури».

– Фестиваль презентує Київ як європейську культурну столицю та стимулює представників світової еліти до співпраці з вітчизняними митцями, – каже співголова оргкомітету фестивалю, голова Бучанської міської ради Анатолий Федорук. – А проведення вчетверте фестивалю такого високого рівня є доказом того, що розвиток міжнародної культурної співпраці дає свої результати. Фестиваль уже не вперше триває у Бучі. Він полюбився мешканцям міста, які з нетерпінням його очікують, щоб іще раз відчувати дух різних епох і високі ноти мистецтва.

Захід відвідав міністр культури України Євген Нищук.

– Я приємно вражений одержимістю організаторів фестивалю, що четвертий рік поспіль дарують українцям таке свято. Уся наша спільна боротьба за культуру, бюджети,

просування мистецтва – складається з особистостей, які прагнуть змінити світ навколо себе. Тому цей фестиваль є яскравим прикладом того, як ми маємо презентувати себе у світі, зустрічати гостей, долати труднощі, лікуватися від депресій та об'єднувати мистецтвом країну у стані війни, – сказав під час виступу на сцені гранд-концерту Євген Миколайович.

У неділю розпочалася «столична» частина фестивалю. Опівдні аляя парку, що біля Арки Дружби народів у Києві, «ожила» різнобарв'ям мистецького життя. Тут живописці та графіки демонстрували свої арт-проекти на всі смаки, об'єднані одним помислом – увагою і захватом від фестивалю, який збагатив їх враженнями та новими друзями й

Альфредо ПАСКУ (Румунія)

надихнув на майбутні задуми. Дерев'яні та бронзові скульптури, пленер «Акварельна містерія», арт-воркшоп «Я люблю

Маріам РОІНШВІЛІ (Грузія)

О-FEST» та підведення підсумків поетичного конкурсу серед молоді «Моя країна – моє майбутнє». І водночас на сце-

гентів, які змінювали один одного у відповідності до програми артистів.

Ідея диригента-постановника фестивалю Ігоря Ярошенка додала особливого смаку режисурі гранд-концерту. Адже Володимир Врублевський, Оксана Мадараш, Сергій Голубничий та інші учасники продемонстрували навдивовиж блискучу майстерність та високий європейський клас. Цього вечора і протягом фестивалю на одній сцені виступили артисти Національної оперети разом із вокалістами та диригентами Азербайджану, Білорусі, Болгарії, Грузії, Казахстану, Китаю, Литви, Молдови, Польщі, Румунії, Словаччини, США, Фінляндії, Чехії, що стали співучасниками театральньо-концертного дійства «O-FEST-2016». І водночас кожен із учасників – зірка, що запалилась на українському фестивальному олімпі.

Про Ірину Петрик зі США згадуємо як про таку, що вперше брала участь у цьому фестивалі. А підтримали захід посольства Болгарії, Грузії, Республіки Казахстан та Молдови в Україні.

З вітальним словом у цей вечір виступив міністр культури Діана Попова. І, звичайно ж, автори ідеї та співорганізатори – художній керівник Національної оперети, народний артист України Богдан Струтинський та голова Бучанської міської ради Анатолий Федорук, словами якого хочеться завершити свою коротку розповідь про «O-FEST-2016»: «Заради таких миттєвостей хочеться жити, творити і працювати!»

Фото надані прес-службами Київського національного академічного театру оперети та Міністерства культури України

Олена ФЕДОРОВА (Казахстан)

ні біля Арки Дружби народів десятки кращих музичних, театральних, циркових колективів розважали багаточисельну публіку. Завершилася ця концертна частина програми виступами в жанрі оперети, опери та мюзиклу артистів Національної оперети України.

Вечірня програма фестивалю була присвячена спільним здобуткам України та світової спільноти в оперно-оперетній царині. В Національній опереті України відбувся гранд-концерт за участю артистів провідних музичних театрів світу.

Червоною доріжкою перед театром пройшли митці, посли та представники посольств країн, що стали учасниками концертної програми, українські представники офіційних кіл та знаменитості. Під час концертної програми відбувся справжній парад найкращих українських та світових дири-

редактор

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

акцент

ШЕВЧЕНКО У ФІЛАТЕЛІЇ

Національний музей Шевченка – це установа, яка відкрита для всіх ініціатив, пов'язаних із Кобзарем та його творчістю. Цього року тут відкрилася унікальна філателістична виставка – «Останнім шляхом Кобзаря». Спільно з Музеєм експозицію організували: Черкаське земляцтво «Шевченків край» (м. Київ), Національний музей Тараса Шевченка, МГО «Козацтво Запорозьке», Козацька пошта та ГО «Таврійська гуманітарна платформа».

«У філателії шевченкіана займає вагомe місце, а от у музейній експозиції була представлена досить вузько. Існує чимало цікавих матеріалів, які тривалий час не доходили до людей. Ми закладаємо традицію проведення у Національному музеї виставки філателістичної шевченкіани. Адже минулого року наша організація ініціювала проведення такого заходу на честь 140-річчя написання Тарасом Шевченком першого автопортрета, і вже зараз маємо задуми щодо виставки 2017 року.

Шевченкіана у філателії та еррінофілії є досить потужним та цікавим пластом українки. На цьогорічній виставці ми, зокрема, можемо побачити конверти, які випускали до столітнього ювілею смерті та перепоховання в Україні поета Державний музей Тараса Шевченка і Київське товариство філателістів. Зараз, через 55 років, ми завдяки, перш за все, зусиллям Козацької пошти відроджуємо цю традицію», – розповів координатор Таврійської гуманітарної платформи та учасник виставки Андрій Іванець.

Перший і єдиний на сьогодні поштовий похід-реквієм, який здійснив Олександр Канівець, особливий тим, що філателіст подолав різними видами транспорту понад 5 тисяч кілометрів за маршрутом перевезення тіла Тараса Шевченка із Санкт-Петербурга до Канева.

«Знаково, що дух Кобзаря, його посмертна маска й експозиція, вперше задокументована з дня перепоховання, побували в 60 населених пунктах України. Це додаткові зернятка патріотизму, поваги і шана до людей, а особливо у наш скрутний час. Повинен хтось таке робити», – зізнався ініціатор походу-реквієму Олександр Канівець.

На виставці в музеї також представлені філателістичні матеріали, присвячені місцю поховання генія на Чернечій горі в Каневі. Експонати для цієї частини виставки взяті з фондів Національного музею Т. Шевченка, колекцій сімферопольця А. Іванця та киянина В. Струтинського.

До виставки Козацька пошта підготувала сувенірні штемпель і конверт, а також власну марку «Могила Тараса Шевченка на Чернечій горі» (друкується на купоні до поштової марки обраного замовником зображення, яке стає таким чином знаком поштової оплати). Дизайн виконав керівник Козацької пошти, львів'янин Андрій Пиліух.

Філателістична експозиція «Останнім шляхом Кобзаря» вдало доповнює виставку робіт В. Честахівського, що їх художник написав під час перевезення тіла поета у 1861 році, яка зараз демонструється у Національному музеї Т. Шевченка.

Еліза СОЛОДКА

Фото надане Таврійською гуманітарною платформою

Дух Тараса

Тарас Григорович Шевченко – світоч нації. Йому присвячують наукові роботи, вірші, концерти, конкурси читців, картини, пісні та багато іншого.

Шевченкіана вражає своїм розмаїттям. Важко було уявити, що на фоні потужної кількості напрацьованих можна створити щось нове. Однак іще три роки тому у Тараса Шевченка не було свого фестивалю. Тепер він є, а назва його – «Ше.Фест». Організатор-засновник – Юлія Капшученко-Шумейко. Цього року вже втретє збереться молодь на малій батьківщині Тараса Шевченка, щоби вдихнути життя у канонічний образ.

З Юлею я говорила про те, як їй вдалося втілити мрію у життя. Дізналась чимало цікавих та містичних моментів. Тож запрошую приєднатись до розмови...

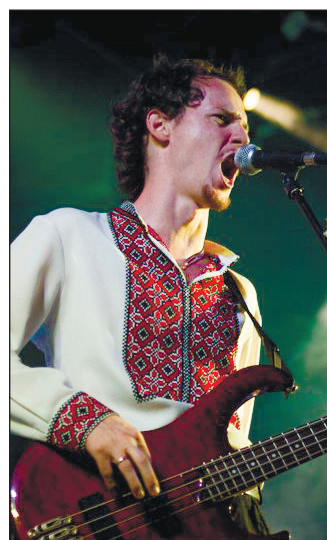
– Юлю, розкажи про те, коли виникла ідея організувати «Ше.Фест» і що тебе спонукало до цього?

– Ідея з'явилася після Майдану, то був 2014 рік, кінець лютого... Подзвонила в Міністерство (культури – авт.), уточнила, який план заходів передбачений на вшанування 200-річчя народження Тараса Шевченка. Той план мене не влаштував, тому що не було нічого для молоді людини.

Мені стало прикро, що Шевченко, лідер нації, натхненник незалежності – не має власного фестивалю. Чомусь є «Мазепа-Фест», «Франко Фест», «Бандерштат» та купа інших. А тут – у Тараса Шевченка немає, а половина населення навіть не

знає, де народився поет. Більшість думає, що в Кирилівці (сучасне село Шевченкове), і мало хто вимовляє навіть це слово – Моринці.

Уже після того, як переміг Майдан, остаточно утвердилась моя ідея. Я спустилася по вулиці Б. Хмельницького і телефонувала своєму другу-ві Сергію Позивайлу, щоб поділитися ідеєю. Він підтримав. 9 березня 2014 року взяла свою родину, дворічну племінницю – і ми поїхали в Моринці. Поспілкувалися з працівниками місцевого музею – я зустріла позитивну реак-

Виступ гурту «Тінь Сонця»

цію. А потім почали працювати над реалізацією ідеї. Нам вдалося фактично без спонсорів, без фінансової підтримки, просто із повітря зробити перший фестиваль!

– Яку мету ставили перед собою, коли започаткували цей фестиваль і чому проводите його у Моринцях?

Відвідувачі біля музичної сцени

Благодійний аукціон картин

– Перш за все – це популяризація у молодіжному середовищі творчості Тараса Шевченка. Адже він багатогранний, цікавий, сучасний. Більшість знає його на сто-гривневій купюрі, а ми намагаємося це змінити. Дуже світлий момент – його народження, цих його півтора року життя, коли батьки були живі, і він був маленький, і не ходив на ту панцину, поганого нічого не бачив. Це якось відчувається у цьому селі. Там панує світла і приємна енергетика, як і по всій Черкащині.

– Як ти гадаєш, дух Шевченка прилітає на «Ше.Фест»? Ти відчуваєш його присутність?

– Так, відчуваю. Таке диво сталося під час першого та другого фестивалів... Ми мали певні проблеми з фінансуванням щороку, але дуже дивним чином ці проблеми потім вирішувались. Я думаю, що нам допомагає Тарас Шевченко... Було декілька безвихідних ситуацій, коли думала, що це кінець. Так склалося, що у той момент мама запропонувала поїхати до Канева – і ми поїхали. Підійшла до могили Шевченка, про себе розказала, про ситуацію, яка склалася, попросила допомоги... І що ти думаєш? Я приїжджаю в Київ, і ситуація вирішується! Як після цього можна не вірити у таке?

А коли був перший фестиваль, нам не вистачало круглої суми. І в останню ніч перед фестом знаходимо спонсора. Це посивіти можна! Це не диво – як ти вважаєш? Таке хіба що в казках може бути. А це реально з нами відбувалося. Складається враження, що це якийсь тест на нерви і на те, «які в тебе яйця»: розбіються

чи не розбіються. Тест на готовність взяти на себе відповідальність повністю, навіть якщо у тебе немає грошей.

– А ти, до речі, схожа на Катерину... Юлю, уяви ситуацію, якби Тарас Шевченко жив у наш час?

– Мені постійно кажуть, що я типаж Шевченка, що я схожа чимось на його симпатії, коханок. Та я не знаю. Наприклад, Катерина написана у стилі романтизму, я взагалі не ідентифікую її як реальну особу. Чим я на неї схожа? Ну, можливо, тим, що чорнява, українська. Мені здається, половина дівчат таких в Україні, як я.

Якби він опинився в нашому часі, я не впевнена, що у мене вистачило б мужності до нього підійти. Тарас Шевченко для мене – це щось святе, канонічне. Думаю, що він узагалі не звернув би на мене уваги.

– Які у тебе є побажання-звернення до наших читачів?

– Особисто для мене бувати у Моринцях – це своєрідне паломництво. Тому бажаю всім, хто читає це інтерв'ю, хоч раз у житті там побувати. Кожен, хто туди приїде, буде приємно здивований і атмосферою, і людьми, які там проживають, і рівнем культури. Дуже важливо навідатися до могил матері і батька Тараса Шевченка, які знаходяться в Шевченковому, і до цієї хати дяка, й оселі батьків... Я мрію, щоби Черкащина, зокрема шевченківські місця, була більш популярною. Хотілось би зробити акцент на позитивних моментах поетового життя.

 Спілкувалася
 Єлизавета КРАСНІЧЕНКО
 Фото надані організаторами

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

Музика

■ ДИСКОТЕРЦІЯ. 6–12 ЧЕРВНЯ

L'ENVERS / WORMFOOD

Оцінка «КіЖ»:

★ ★ ★ ★ 1/2

Есенція: про все хороше.

Деякі меломанські кола чекали цю платівку півдесятиліття, вважаючи французький квінтет одним із

найцікавіших у сучасному авангард-металі. Так ось, ансамбль «Іжа хробака» не підкачав: LP «Зворот» дарує прогнозовано специфічний «контент» явно не на пересічного слухача, втім, і чогось особливо «страшного» тут нема. Нічогенька музика – химерна, атмосферна, різнопланова, «фірмові» тексти – їдкі, провокативні, сатиричні. Вочевидь, найбільше чіпляє дивна для жанру душевність. Або злагоджені мелодії. Або ж іронічні «залицяння» до рок-класики (уважно слухаємо пісню G.O.T.H.). От якби додали ще тричотири треки...

HAPPY MACHINE / DUBIOZA KOLEKTIV

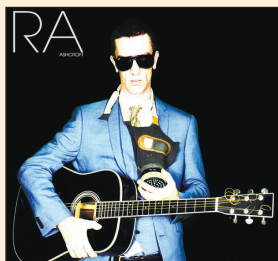
Оцінка «КіЖ»:

★ ★ ★ ★ 1/2

Есенція: югославське шаленство.

Схема самогонного апарату на обкладинці. Лівацькі тексти («Вільний світ – вільний магазин»).

Водневий коктейль стилів, де вмістилися регі, даб, ска, диско-панк, хіп-хоп, репкор, балканське етно. Семеро боснійців, відповідальні за цей рейвах, зайняли помітну культурну нішу, не збираючись зупинитися – ні на естетично досягнутому, ні на художньо переробленому... З п'ятою композицією (Boom!) мене сполошила думка: схожим шляхом могли піти молодовани Zdob si Zdub, якби не вирішили стати фаворитами радіостанцій із обширним покриттям. На шостій я подумав: «...колектив» перебуває у тому ж руслі, що француз Ману Чао, серб Емір Кустуриця чи білорус Сергій Міхалок. І тут єдиний «мінус». Адже знаємо: надкушена котлета – навіть хрумка й багата м'ясом – не ідеальна страва.

THESE PEOPLE / РІЧАРД ЕШКРОФТ

Оцінка «КіЖ»:

★ ★ ★

Есенція: так він відчуває.

Видовище доволі жалюгідне, хоч і дуже печальне: традиційно покладаючи великі сподівання на цього

дядька, отримуємо від нього розчарування за розчаруванням. Здається, наче наприкінці 1990-х його підмінили... Ні сліду шугейзу, прогресиву й усього іншого, за що колись полюбили художого англійського провінціала. Замість цього – стандартний поп-рок із віршами, переповненими скигненнями. Мабуть, треба просто «зав'язати» з надіями.

Система оцінювання і примітка: ★ ★ ★ ★ ★ – разюче, ★ ★ ★ ★ 1/2 – чудово, ★ ★ ★ ★ – сильно, ★ ★ ★ 1/2 – пристойно, ★ ★ ★ – непереконливо, ★ ★ 1/2 – посередньо, ★ ★ – слабо, ★ 1/2 – погано, ★ – жахливо; перед похилою рискою – назва релізу, за нею – виконавець.

Володимир БАНЯС

Подорож у країну ельфів

Едуард ОВЧАРЕНКО
У Мистецько-концертному центрі імені Івана Козловського Національної оперети України відбувся казковий концерт «Чарівна музика країни ельфів».
Він став першим у рамках проекту «Казки старого рояля».

«Мистецький проект класичної музики «Казки старого рояля» створюється для того, аби діти навчилися не лише слухати, але й чути справжню музику. Для Європи такі концерти – звична практика. Але в Україні до поки робиться дуже мало, щоби прищепити діткам любов до музичної класики. Сподіваємося, наші ініціативи хоч трохи почнуть змінювати ситуацію на краще.

Перший концерт присвячений творчості видатного норвезького композитора Едварда Гріга. Вже восени ми продовжимо цей проект. Наступні присвятимо Петрові Чайковському, Модесту Мусоргському, Робертові Шуману, Морісу Равелю, Клодові Дебюссі, – розповів режисер-постановник Максим Козолуп. До речі, це перша постановка молодого

режисера, створена для найменшої аудиторії.

«Чарівна музика країни ельфів» – це захоплююча історія для дітей, яка знайомить їх із музикою далекої і таємничої країни Норвегії. Музична казка-концерт розповідає про незвичайного хлопчика Едварда, який народився у долині ельфів, що нагородили його даром чути їхню чарівну музику та співу, і якому судилося у майбутньому стати одним із найвеличніших композиторів усіх часів.

Історію про життя та творчість видатного норвезького композитора Едварда Гріга маленьким меломанам розпо-

відає старий Ельф, хранитель музичної скарбниці. Діти дізнаються про казкові історії, які у свій час розповіли ельфи Едварду Грігу і які великий митець переклав мовою музики – зрозумілою кожному.

Новий театралізований концерт складається з відомих інструментальних та вокальних творів норвезького композитора. Живе звучання музичних інструментів та майстерність виконання солістів Національної оперети України подарували дітям та їхнім батькам незабутні враження.

«Ранок», «У печері гірського короля» і танець Анітри з оркестрової сюїти «Пер Гюнт»,

п'єси для фортепіано «Марш тролів» і «Маленька пташка», п'єси з фортепіанних альбомів «Ностальгія», «Біла ваших ніг» і «Норвегія» на музику Е. Гріга глядачам подарувала лауреат міжнародних конкурсів Зоя Володарська (фортепіано). А твори на музику композитора та слова Г. Ібсена і Г. Андерсена (романси «Лісова пісня», «Либідь», «Люблю тебе», коліскову і пісню Сольвейг з оркестрової сюїти «Пер Гюнт») майстерно виконала Тетяна Дідух (сопрано), також переможниця багатьох міжнародних конкурсів. Допомогли створити музичну казку вихованці Київської муніципальної академії естрадного та циркового мистецтва.

Хочеться привітати добрі починання Мистецько-концертного центру імені Івана Козловського та побажати, щоб надалі тут створювалися казкові концерти за творами не лише зарубіжних, але й українських композиторів. Аби дітки, крім творчості Гріга, Чайковського, Шумана, Равеля і Дебюссі, дізнавалися про Миколу Лисенка, Семена Гулака-Артемівського, Левка Ревуцького, Олександра Білаша, Георгія та Платона Майбород, інших наших видатних земляків.

Фото надане Центром І. Козловського

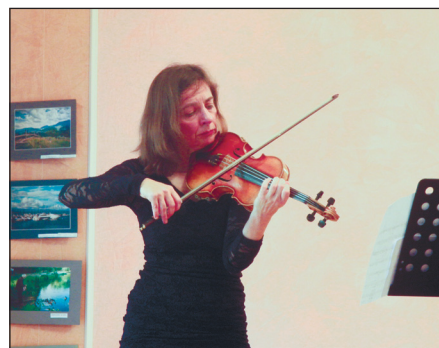
«Музичні прем'єри сезону – 2016»

За доброю традицією, щовесни у Києві проходить Міжнародний фестиваль «Музичні прем'єри сезону», який презентує підсумок кращих творчих досягнень вітчизняних композиторів та зарубіжних гостей.

Фестиваль 2016-го представив мистецтво відомих майстрів музики з України, Угорщини, Казахстану, Польщі, Німеччини, Словаччини, Швейцарії, Канади і США. Загалом у ньому взяли участь понад 500 музикантів.

Цьогорічні весняні прем'єри новітніх музичних творів принесли багато радісних хвилин поціновувачам академічної музики. На декількох майданчиках протягом тижня відбувалися захоплюючі презентації хорів, симфонічних та камерних творів – як корифеїв класичної музики, так і молодих талановитих авторів.

Серед багатьох заходів цьогорічного фестивалю хотілося б відзначити презентацію знакового твору Валентина

Габріелле БРУННЕР

Сильвестрова «Майдан-2014» (цикл циклів), який прозвучав у незрівнянному виконанні камерного хору «Київ» під орудою Миколи Гобдича у Свято-Михайлівському Золотоверхому соборі.

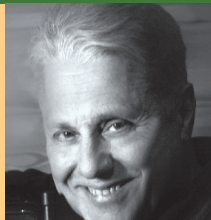
А творчий вечір органістки та композиторки Світлани Острової з нагоди її ювілею прикрасили своїми високопрофесійними виступами чоловічий хор Ки-

ївської Трьохсвятительської духовної семінарії (художній керівник – Тетяна Стефанишин), хор Патріаршого собору Воскресіння Христового (х. к. – Роман Рудницький), Київський академічний хор «Хрещатик» (х. к. – Павло Струць), гості з батьківщини І. Козловського – вокальний ансамбль «Мальви» (х. к. – Марія Луценко) та вокальний ансамбль «Ангельорус» (х. к. – Тетяна Стефанишин) і Національний ансамбль солістів «Київська камера» (х. к. – Валерій Матюхін). Останні презентували схвально сприйняту публікою прем'єру твору Світлани Острової «Реквієм» на слова видатного поета сучасності Ліни Костенко та канонічні тексти.

Серед камерних виконавців вразив сольний концерт швейцарської скрипальки і композиторки Габріелле Бруннер, яка презентувала твори сучасної модерної музики В. Ріма (Німеччина), Х. Мачери (Швейцарія), В. Рунчака (Україна) та свій власний опус.

Георгій ЛУК'ЯНЧУК

редактор
Роман РАТУШНИЙ

фотокраїна

■ КОНКРЕТНІ СПРАВИ

До конкретних справ належить, наприклад, будівництво козацьких чайок та здійснення походів по морях і річках світу. Або стрибки з парашутом як удосконалення козацького вишколу, або участь у бойових діях (і це без перебільшень) за волю й незалежність у сотнях Самооборони на барикадах Майдану, в лавах ЗСУ, а також у добровольчих батальйонах; активний вплив і сприяння патріотичному вихованню молоді України, в тому числі й шляхом організації та проведення виставок світлин тощо.

Віталій СТРУТИНСЬКИЙ, екстрем-фотограф, козак

Роман РАТУШНИЙ

Учені мужі стверджують, що колесо історії повернути неможливо.

Мрія опинитися на кілька десятиліть, а тим більше століть назад, повернутися до витоків історичного минулого, до своєї прабатьківщини на сьогодні є нездійсненною. Але чи справді це так? Ні! І я можу довести, що все можливо. Здебільшого це залежить від кожного з нас. Читаючи книги

повстанців Східної, а згодом Західної України як різновиду Збройних сил.

І як приклад може послужити розповідь про екстрем-фотографа Віталія Струтинського. Коли з ним познайомився, зрозумів, що козацтво як явище в історії України не зникло, а з часом тільки видозмінилося, розвинулося і вкотре утвердилось на теренах нашої землі у серцях патріотів. Перше враження від людини в однострої з козацькими вусами – ніби козак Мамай ожив із старовинної картини і прийшов подивити-

А. Чайковського, І. Тиктора, М. Грушевського, В. Малика та багатьох інших українських письменників, захоплюючись героїчним минулим нашого народу. Подивляєш героїзм і стійкість лицарського стану – козацтва, гайдамаків, «усусів»,

а чим ми, його нащадки, тут сьогодні займаємося, як живемо.

Непростий життєвий шлях пройшов Віталій Струтинський, і що ще попереду його чекає – важко сказати. Але починав як і більшість наших

співгромадян. Школа, згодом навчання у Київському технічному училищі № 11, працював слюсарем-висотником на Київській ТЕЦ-5, служив в армії. Вищу освіту здобув у Київському університеті імені Т. Шевченка на факультеті романогерманської філології. Після університету працював у Чорноморському морському пароплавстві на турбоході «Максим Горький», теплоходах «Одеса», «Аджарія», «Тарас Шевченко». За 10 років роботи у пароплаванні побачив мало не всі моря та океани. Коли розпався Радянський Союз, флот розпродали, тому Віталію довелося думати про своє майбутнє. Тоді доля звела його з Іваном Забабахою, чоловіком незвичайним. Саме він запропонував Віталію здавалось би неможливе: напнути вітрило і гайнути далекими світами на чайці. Від такого дух пере-

хопило, в голові пробігли сотні думок, вагань, заперечень. Але моряку за освітою, а козаку за покликанням опиратися долі було годі. Ось так несподівано для себе й опинився Віталій на борту чайки «Пресвята Покрова», названої на честь Божої Матері.

Згодом цей похід буде представлений у виставці світлин «Під вітрилами «Пресвятої Покрови», яка розповідатиме про морські походи козацької чайки до країн Балтики і Північного моря в 2007 і 2008 роках. ФРН, Данія, Швеція, Норвегія, Нідерланди, Франція – саме у цих країнах побували наші козаки. Варто додати, що Віталій на борту чайки був не гостем, а повноцінним членом команди. За ним закріпили обов'язки екстрем-фотографа та військового тлумача (так у часи козацтва називали перекладачів).

«Ми пройшли більше 1,5 тисячі морських миль, – згадує Віталій Струтинський. Нашу чайку накривали хвилі висотою у 8–10 метрів. Моторошно стає, коли такий вал води вирує навколо невеликого за розмірами човна. В такі моменти розумієш, наскільки важлива команда, люди, на яких можеш покласти в справді тяжку хвилину, адже ти їм, а вони тобі довіряють своє життя. Ось тут, власне, проявляється і гартується козацький характер».

Наступний похід на козацькій чайці під назвою «Проца до Тараса» акваторією Дніпра з Києва до Канева – з нагоди 150-х роковин перепоховання Тараса Григоровича Шевченка – відбувся у травні 2011 року. Далі – по Дніпру до козацького селища Вереміївки «Хутір Тараса Бульби» Воло-

фотокраїна

димира Недяка. Всі ці мандри на чайці не пройдуть надарма, а втіляться у творчі проекти – фотовиставки. Віталій зуміє не тільки сам пережити і побачити багато цікавого, але й показати іншим місця, де він побував, людей, з якими познайомився.

Несподівано для всіх Віталій Струтинський з'явився в небі. Не сиділося йому на землі, от і вирішив він побувати там, де, здавалось би, козаку не місце. І знову з фотокамерою: здійснює стрибки з парашутом разом із групою козаків-мореходів (членів екіпажу козацької чайки). Перший контрольний стрибок здійснено 2 серпня 2010 року, в день ВДВ, – у козацьких строях «з виходом на мотор». Отож наш екстрем-фотограф потоваришував згодом і з небесами. І знову, як на морі, Віталій із часом почав себе почувати в небі, як на рідній землі. Про це засвідчила його нова фотовиставка «Козацьке Небо», яка пройшла 2012 року. З'ясувалося, що українські козаки можуть воювати не тільки на морі, але й у повітрі.

Не пройшли повз життя Віталія Струтинського і події Революції Гідності 2014 року. Знову козака покликано в похід його доля. Знову він опинився на передньому краї тих трагічних подій. З фотокамерою він вирушив у гарячих місцях. Тут уже було не до творчості, головне – зафіксувати момент, подію. Тому не випадково потрапив під кийки «Беркуту» і по-

страждав разом із камерою, яку розбили так звані правоохоронці, не допомогло навіть посвідчення «преса».

А незабаром нашу Україну чекало нове випробуванням – анексія Криму, вторгнення чужих військ і роздування сепаратизму на Донбасі. Справжня війна на Сході нашої держави не залишила нашого козака на печі.

«З 29 квітня 2015 року, як доброволець, я мобілізований до Збройних сил України, з середини серпня виконую свої обов'язки як офіцер прес-служби 1-ї окремої гвардійської танкової бригади в зоні проведення антитерористичної операції в Донецькій і Луганській областях, – розповідає Віталій Стру-

тинський. – Мої побратими також несуть службу в ЗСУ в зоні АТО: козак-морехід Валерій Заболотников є капітаном медичної служби однієї з військових частин; служить і козак чайки «Спас», у недалекому минулому журналіст і фотокор Дмитро Купріян».

Отже, відроджене українське козацтво сьогодні перебуває на східних оборонних

рубежах у складі Збройних сил України, практикує активну життєву позицію та повсякчас залучає до своїх лав міцних духом чоловіків – оборонців і захисників Вітчизни.

Тому не стало несподіванкою для друзів і прихильників творчості Віталія Струтинського те, що на Тарасовій горі у Каневі в березні 2016 року відбулася чергова виставка авторських світлин під назвою «Україна – козацька держава. Зона АТО в Донецькій і Луганській областях». Автор тепер уже не просто козак, а член Національної спілки журналістів України та Міжнародної федерації журналістів (IFJ), старший лейтенант, прес-офіцер.

...Після зустрічі зі мною в Києві через кілька днів Віталій Струтинський повернувся в зону бойових дій, у свою частину. Незабаром старшого лейтенанта чекає демобілізація. Чим буде далі займатися, Віталію сказати важко, але, безперечно, можна стверджувати – козакувати. Тобто з Божою допомогою змагатися за відродження українського козацтва через призму конкретних справ, бо саме такий лейтмотив його життєвого шляху.

редактор
Леся САМІЙЛЕНКО

ДИТЯЧИЙ СВІТ

■ УКРАЇНА ЮНИХ – ЩАСЛИВА

Письменник В. Дробот, завідувача бібліотекою № 135 І. Бочкалова, звукорежисер В. Гудименко

Із нагоди Міжнародного дня захисту дітей у Колонній залі мерії відбувся урочистий захід.

Влаштований Центром духовного розвитку та творчої ініціативи «Гармонія» за підтримки КМДА, він пройшов під назвою «Світла доля України. Заповіт щастя».

Учасники Всеукраїнського фестивалю «Україна – країна здійснення мрій» продемонстрували таланти й отримали відзнаки від авторів проекту. Це художники, музиканти, поети, фотохудожники – професіонали й ті, хто зробив перші кроки у мистецтві. Наймолодшій учасниці – Марійці – 5 років, найстаршій – Варварі Прокопівні – 90! Багато киян. Але Д. Гаркуша – майстер оригамі – із міста Дніпра; Т. Абраменкова (авторські листівки) та Л. Яковлева з дитячим колективом – із Краматорська.

У фойє перед Колонною залом на виставці представлено 17 дерев та 4 сонця Свободи і Незалежності України, ангели земні й небесні, птахи Щастя, звірі саду Любові та Радості, ляльки, виготовлені в українських традиціях.

Дерева з пасхальними яйцями, квітками роду краплинками океану Мрії створені дітьми спеціалізованої школи № 138 з поглибленим вивченням предметів природничого циклу (1–6, 11 класи, керівники – педагог-організатор Н. Веселицька та вчитель музики І. Дживаго), загальноосвітньої школи № 27 (гурток декоративно-прикладного мистецтва, керівник Л. Зубченко) та дітьми із дитячої студії «Колорит». Проект «Трипільський пульсар» художника-графіка Н. Смаги, члена художнього журі, доповнив експозицію. Птахи та звірі саду Любові та Радості, виконані Н. Веселицькою та І. Дживаго, наповнили сад життям.

Майбутнє Луганщини

Відкривають виставку «Подорож на верхів'я гори Доль» Ю. Дрюченка, голови художнього журі фестивалю, і головна картина фестивалю «Україна – країна здійснення мрій» Наталії Веселицької, автора проекту.

Завдяки бджілкам музею літератури «плоди» – пасхальні яйця, зліплені у техніці «малювання пластиліном» учнями 7-го і 6-го класів, доставлені воїнам АТО.

Світлана СОКОЛОВА
Фото Юрія ДРЮЧЕНКА та авторки

«Чілдрен кінофест 2016» ЯК ІНВЕСТИЦІЯ В МАЙБУТНЄ

Леся САМІЙЛЕНКО

Упродовж тижня, а точніше з 27 травня і до 5 червня, у столичному кінотеатрі «Київська Русь» тривало справжнє свято дитячого кіно.

Організатори цього кінодніва можуть пишатися своїми успіхами, адже зали були переповнені, а діти і ті, хто прийшов із ними, – веселими і щасливими. Безкоштовний перегляд і смачні ласощі – усім, хто знайшов час і зацікавився подією. Вже не кажу про прекрасні емоції від кожного перегляду фільму, які випромінювали очі глядачів.

Перемогли, ще й з величезним відривом, уторські кінемато-

Кадр із фільму «Лапа»

не можу пригадати їхніх імен. Мабуть, тому хочеться побажати всім вам приємних переглядів і вражень!»

Кадр із анімаційного фільму «Мандри лірника Сашка»

графісти. Фільм «Лапа», в якому розповідається про людське ставлення до тварин, глядачі (а саме вони за допомогою анкетного голосування визначали найкращий фільм) визнали таким, що неможливо забути.

Варто згадати і про «нетрадиційну» церемонію відкриття фестивалю, яка вразила лаконічністю й адаптованістю саме до сприйняття урочистих промов дитячою аудиторією. Очільник Держкіно Пилип Ілленко розповів про свої дитячі враження, про першу в його житті участь у подібному заході: «Мені було приблизно стільки ж років, як і вам, коли я з батьками прийшов на таку подію. Виступали дорослі, щось довго розповідали... Але я не втямив, про що йшлося, і

Режисер Ахтем Сейтаблаєв також висловив свій особистий захват із приводу відкриття фестивалю й аналогічні побажання, до яких приєдналися представники Французького культурного центру, німецької культурологічної спільноти, один із організаторів та ведучий програм. І вся церемонія відкриття, на радість присутнім, тривала не більше десяти хвилин.

У цей день глядачів потішили творінням кіновиробників із Франції та Бельгії «Хлопчик-фантом». Надзвичайно цікавий анімаційний фільм – із детективними пригодами, пошуком справедливості – у переповненому залі з великим зацікавленням дивилися всі: від старого до малого.

Публіка активно реагувала на події на екрані і переживала за героя так, як це можуть малюки, які несвідомо стали учасниками захопливої історії головного героя.

І так було щодня. Здавалося, що після перегляду цього фільму діти знову і знову просили своїх батьків прийти і подивитись наступний, бо сподобалось.

Виробники фільмів – кінематографісти з країн Європи; всі стрічки виявилися не лише цікавими, але й корисними у сенсі демонстрації європейського рівня ставлення до дитини і виховання хорошого смаку.

А от суботнього ранку присутні мали змогу подивитись і надзвичайно якісний продукт української команди кіномитців. Хоча – лише частину анімаційних фільмів, що об'єднана в проект «Моя країна – Україна» («Мандри лір-

ника Сашка»). Але цікаво, що до участі в цьому дивовижному митецькому проєкті, крім авторів сценаріїв, були захоплені діти та дорослі, які люблять і вміють ліпити з пластиліну.

29 короткометражних анімаційних фільмів, тривалість кожного – 5 хвилин. І це просто диво: мультиенциклопедія, в якій по-казковому розповідається про походження міст, сіл, історичних місцевостей, національних особливостей і творчість українських митців усіх жанрів. Навіть про походження борщу в одному з них мовиться так захопливо і смачно, що апетит навіює! Етимологію назв українських міст також розкрито так вдумливо і психологічно правильно, що кожний малюк здатен втямити, про що йдеться і зацікавиться цим містом.

А завершився фестиваль демонстрацією фільму-переможця минулого року – музичної комедії Роберти Дюрран «Фелікс» (ПАР, Великобританія). Після перегляду цієї повнометражної художньої стрічки, яка наповнена музикою і любов'ю, думалося лише про одне. Про те, як можна жити й любити і як живуть і люблять один одного люди всіх рас, національностей і віросповідань у країнах зі сталою і розвиненою демократією й толерантним ставленням. Прекрасні актори, прекрасний сюжет і колосальний успіх в українського глядача, який не лише хоче бути таким, але й, судячи з усього, таким уже є. Бо маленький темношкірий Фелікс мимоволі став улюбленцем усіх присутніх.

Кадр із фільму «Фелікс»

ДИТЯЧИЙ СВІТ

■ ЧИТАЙ – ЗАРОБЛЯЙ

«Інтернет-кафе», «Музична кімната», «Диско-кімната», «Дитячий кінозал», «Літературний двірник» – і це ще не весь перелік розвивально-розважальних функцій, які має Національна бібліотека України для дітей. Це місце, де дітям весело, цікаво та комфортно. 1 червня, коли увесь світ відзначав Міжнародний день захисту дітей, у бібліотеці відбулося свято на честь відкриття літнього сезону – «Солодкий смак дитинства».

Невеличкий концерт послушали, в ігри пограли, позмагались у квесті, а найголовніше – зустріли літо радісно! Формат нинішнього свята бібліотекарі визначили як дитячий балаганчик – веселе театралізоване дійство з великою кількістю майданчиків та подій.

Спочатку дітей розважали ведучі-клоуни, які захоплювали до участі у святі усіх присутніх – від малого до великого. Окрім відкриття літнього сезону, юні любителі книг отримали можливість участі у програмі «Бібліотечне літо юного українця 2016». Влітку бібліотека пропонує відвідувачам книжкові пікніки, зустрічі з авторами, мистецькі посиденьки, екологічні походи, екскурсії до музеїв Києва, різноманітні вікторини, дні англійської мови, квести, тренінги та безліч інших подій, які щоденно будуть проходити у приміщеннях книгозбірні, в літературному дворіку, а також поза бібліотечними стінами. А ще читачі бібліотеки зможуть долучитися до творчого проекту «Персона Грата», за умовами якого потрібно виконувати пошукові завдання, відкриваючи імена видатних українців, та створювати творчі авторські проекти за їхніми біографіями.

Цікаво, що у літній період традиційно вводиться бібліотечна валюта – БІБЛІ. Таким чином, діти зможуть заробляти, читаючи книги. Зарплату у БІБЛях читачі обмінюють на книги та сувеніри.

«Діти і їх бажання тут на першому місці», – наголосила під час відкриття свята генеральний директор Алла Гордієнко. А з Міжнародним днем захисту дітей читачів привітали друзі і партнери бібліотеки: голова благодійного фонду «Україна – наше майбутнє» Ольга Гуржій, керівник соціальних програм фонду «Відкрита політика» Ярослав Дмитрук, депутат Київської міської ради Володимир Ялович.

Окрім дружньої атмосфери, яка панує у храмі знань, споруда бібліотеки має надзвичайно цікаву архітектуру: як зовні, так і всередині. Тому освітній заклад водночас можна розцінювати і як витвір мистецтва. Будівля у формі розгорнутої книги, яку можна побачити з літака, вміщує безліч керамічних витворів Ольги Рапай. Перший поверх – дозвілля, другий поверх – освітній, адже там знаходяться періодичні видання та два читальних зали.

Бібліотека йде у ногу з часом, активно впроваджує інтерактивні технології. Це заклад, який змушує відчути солодкий присмак дитинства і поради за тих, хто ще не став дорослим.

Елизавета КРАСНІЧЕНКО

Намолене джерело Слобожанського краю

Леся САМІЙЛЕНКО

Уже четвертий рік поспіль у Харкові, та ще й не один раз на рік, проходить Міжнародний фестиваль-конкурс мистецтв «Джерело талантів» – у рамках проекту «Творчий шанс».

Цього року захід відбувся в Будинку культури Київського району міста, де зібрались учасники з багатьох регіонів України: юні таланти, які навчаються в музичних школах, вишах та інших закладах, покликаних розвивати духовність дітей.

У місті цей фестиваль знають добре, адже з перших кроків його впевненої ходи в мистецьких колах він завоював не лише увагу, але й довіру учасників. І, в першу чергу, завдяки участі в роботі конкурсу відомих у Харкові та інших містах професійних членів журі, які не лише неупереджено оцінюють виступ кожного з конкурсантів, але й стимулюють до подальшого розвитку своїми порадами та побажаннями.

У нашому житті стає все більше прикрого, але бажання свята і духовного польоту кожної людини пропорційно збільшується саме в такі часи. І тому, немов бджоли по нектар до намоленого джерела, злітаються талановиті й обдаровані діти разом зі своїми батьками і творчими наставниками. Приїжджають з усіх куточків України, щоби знайти нових друзів, показати себе і свої творчі здобутки й переконатися в тому, що вони комусь можуть принести хоч якусь краплинку радості і любові.

Члени журі фестивалю

Гран-прі фестивалю (Северодонецьк)

У такій атмосфері, яку щоразу створюють організатори свята, і промайнули фестивалні дні. Швидко, але закарбувавши у спогадах дух фестивалних подій, та й самого Харкова, який видався своїм і привітним до кожної доброї людини. Чудове місто, в якому живуть прекрасні люди і відбуваються такі події, як «Джерело талантів», заворожило свідомість і мою, і моїх колеги по журі. Тож чекаємо нагоди повернутися туди знову і знову, мов зачаровані бажанням отримати позитивні враження та емоції.

І все це завдяки господині фестивалю Вірі Олександрівні Мельниковій, яка разом із командою організаторів завжди намагається не лише додати кожному гостеві, але й влаштувати все на такому гідному рівні, щоб про її Харків та харків'ян думалося і згадувалося лише добре. (Я б таких громадян і мешканців нагороджувала орденами і медалями за мужність, людяність і лю-

Театр народної пісні «Берегиня». Гран-прі в Добропіллі

бов до ближнього. На жаль, таких у нас ще нема, але вірю, що будуть.)

І ось про фестиваль, окрім добрих спогадів, ще й таке пригадується. Злетілися з усіх куточків Донбасу на нього зірочки, які можуть бути окрасою будь-якого великого міста. Адже духовно багаті люди – це той золотий генофонд, який формує майбутню щасливу Україну.

І неспроста найзапекліша боротьба ведеться з тими, хто незламно бореться за духовність і духовні скарби. Але мало хто може заперечити з приводу невичерпності нематеріальних надбань української нації. Їх плоди джерельною чистотою здатні вразити не лише членів журі фестивалів, але й увесь світ.

Саме тому цьогорічний фестиваль став доленосним для всіх учасників Театру української пісні «Берегиня», який приїхав до Харкова з селища Добропілля, що на Донбасі. Такий собі фольклорно-

етнографічний десант, який нагадав про те, що славить цей край. Гран-прі фестивалю отримали саме вони, адже все, що показали і чим причарували членів журі ці юні виконавці народної пісні, було – просто чудовим!

Та ще й дві юнки з Северодонецька вразили всіх так, що одностайно були оцінені як найкращі в жанрі академічного вокалу. Вихованки Северодонецького обласного музичного училища імені С. Прокоф'єва Анастасія Булінок та Єлизавета Погорелова у виконанні дуету жінок з опери «Дідона та Еней» та пісні «Галонька» були неперевершені, отож повернулися додому лауреатками Гран-прі фестивалю.

Перші відзнаки отримали кращі, як і всі інші, хто найбільшою нагородою вважає участь у фестивалі та можливість себе показати й на інших подивитися; бо це і сценічний досвід, і шанс колись стати найкращим.

Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

МИСТЕЦТВО

■ ПРО ПОЛОВЕЦЬКУ ТЕМАТИКУ

— Я народився у старовинному татарському селі Чапурники, розташованому на території нинішнього Світлоярського району Волгоградської області Російської Федерації. Мій родовід сягає у глибоку старину, коли ще у древньому місті Чернігові знаходилася ставка булгарського князя Масаута Магута, під началом якого перебувало військово-адміністративне формування, що нараховувало тисячу воїнів.

Скажу більше: про присутність племені булгар на території України-Русі ще за триста років до прийняття християнства оповідає поема «Шан кизи дастан» — «Легенда про доньку Шана», написана, як стверджують сучасні тюркологи, у 840–865 роках визначним булгарським поетом Шамсі Башту. Цей унікальний твір можна порівняти до всіх відомих пам'яток давньоукраїнської культури — «Слово о полку Ігоревім» чи «Повісті минулих літ».

На жаль, про поему «Легенда про доньку Шана» сьогодні в Україні мало знають, і це збіднює наше сприйняття історичного минулого Київської Русі. На початку 90-х видавництво Міністерства культури Туреччини видало двома мовами — турецькою і російською — твір Шамсі Башту з моїми ілюстраціями. Сподіваюся, що нам вдасться ближчим часом підготувати до друку цю дорогоцінну пам'ятку літератури й українською мовою. Повірте, вона того варта.

Ілюстрація до поеми «Легенда про доньку Шана» Шамсі Башту

Метр книжкової графіки

Тарас ГОЛОВКО

Уже понад півстоліття творча доля книжкового графіка, народного художника України Рафаеля Зейнуровича Масаутова тісно пов'язана з Києвом.

Саме тут у 1960 році він здобув фах художника, закінчивши навчання у Київському художньому інституті. У місті над Дніпром він зустрів свою другу половину — Тамару Іванівну Неходу, з якою живе у щасливому шлюбі вже 54 рік. Столиця України стала тим місцем, де митець здобув визнання, створивши впродовж творчої кар'єри тисячі робіт у царині книжкової графіки, живопису та художнього дизайну.

— Рафаелю Зейнуровичу, зараз ми перебуваємо у Вашій майстерні, і я бачу багато рідкісних книг на полицях, які б однозначно зацікавили будь-якого бібліофіла, здатного оцінити раритетні видання...

— Сподіваюся, зможуть викликати інтерес і ті видання, які я свого часу проілюстрував, співпрацюючи з видавництвами «Дніпро», «Молодь», «Український письменник», «Веселка». На сьогодні у моєму творчому доробку таких книжок понад три сотні.

— Одрозуміть хотів би у Вас розпитати про одну книгу, яка свого часу викликала резонанс у тогочасному середовищі літературознавців та істориків. Маю на увазі історичний роман «Золотий Ра» Івана Білика. Якщо мені не зраджує пам'ять, це видання побачило світ у видавництві «Веселка» наприкінці 80-х.

— Можемо уточнити, воно у мене зберігається (дістає видання з полиці). Книга була видана 1989 року «Веселкою» і мала повну назву «Золотий Ра. Геродотові історії у вільному переказі», післямову написав відомий літературознавець і перекладач Вадим Пашенко.

Взагалі цікава передісторія оформлення цього видання. До мене зателефонував сам Іван Білик і запропонував зустрітися, щоб обгово-

рити один видавничий проєкт. Спілкуючись зі мною, Іван Іванович поцікавився, як я ставлюся до скіфів і що взагалі про них знаю. На той час я саме досліджував тему присутності тюркомовних племен і народів, які мали дотичність до Київської Русі. У мене були вагомні на те причини, про які скажу згодом. Коли Іван Білик зрозумів, що орієнтуюся у скіфській тематиці і як художник-графік цілком його влаштувало, одразу запропонував проілюструвати його роман «Золотий Ра».

А ще він висловив одне прохання: щоб я трохи почекав із висуненням на здобуття Шевченківської премії. Це фактично була принципова умова, виконавши яку, лише тоді міг взятися за ілюстрування «Золотого Ра». Словом, я пристав на його пропозицію, створивши близько сотні ілюстрацій до цього твору, за який Іван Білик через два роки отримав Національну премію.

— Напевне, у письменника були на те вагомні причини, щоб одному йти на премію?

— Можливо. Але важливо інше. Івана Білика завжди поважав за його літературний талант. Створені ним такі історичні романи, як уже згадуваний «Золотий Ра», а ще «Меч Арея», «Похорон богів», «Дикі білі коні», «Не драгуйте грифонів», «Цар і раб» є справжньою окрасою сучасної української літератури. Він чимало натерпівся за радянської влади, яка не дуже його милувала. Згадайте, як його цькували за роман «Меч Арея»...

Він був моїм сусідом, бо мешкали з ним на одній вулиці — Пушкінській. Кілька разів Іван Іванович запрошував мене до своєї доволі скромної оселі — однокімнатної квартири, тісно заставленої рукописами і книгами. Лише під кінець його життя держава розщедрилася і дала йому більшу за метражем житлову площу десь на околиці міста. Він багато пережив, коли важко захворіла його дружина, але стійко зносив усі мінливості й випробування долі.

— А твори яких іще українських письменників Ви проілюстрували?

— Ви знаєте, мені простіше назвати тих літераторів, видання яких не оформлював за п'ять десятиліть роботи у книжковій графіці (сміється). Мої ілюстрації можна побачити у книгах поезії і прози, авторами яких є Шевченко, Тичина, Рильський, Сосюра, Малишко, Бажан, Нехода, Олійник, Мовчан... Скажімо, Микола Бажан приймав мене у своєму кабінеті головного редактора Головної редакції Української радянської енциклопедії (нині — «Українська енциклопедія» імені М. Бажана — авт.) і вів переговори

стосовно оформлення перекладеного ним циклу віршів «Палестина, Палестина» видатного грузинського поета Іраклія Абашидзе.

Також працював над ілюстраціями до збірки лірики «Протуберанці серця» Івана Драча, «Вибране» Івана Неходи, що побачили світ у видавництві «Молодь» у 60-х. Варто

згадати і перше видання роману «Собор» Олеся Гончара теж у моєму оформленні.

До речі, з цими й іншими виданнями можна ознайомитися у Музеї книги і друкарства у Лаврі, де всі вони зберігаються. Зараз збираюся оформлювати книгу, яка присвячена Лесі Українці. І називатиметься вона «З висоти Кавказьких гір». У Грузії, а саме в Кутаїсі, де поетеса тривалий час лікувалася від сухот, вона написала низку талановитих творів, які є надбанням усієї європейської культури. Як мені вдасться реалізувати цей творчий задум, покаже час.

— Ви один із небагатьох вітчизняних ілюстраторів, удостоєних престижної мистецької премії імені Василя Касіяна. Мистецтвознавці високо оцінюють Ваші графічні серії «Київ», «Париж», «Стамбул», створені не так давно. Судячи з двох останніх назв мистецьких циклів, Ваші творчі інтереси поширюються далеко за межі України...

— Василь Ілліч Касіян, якого Ви згадали, а ще Михайло Гордійович Деревус і Георгій Вячеславович Якутович для мене завжди були беззаперченими авторитетами в образотворчому мистецтві. Причому, Василя Касіяна дуже добре знали не лише в Україні, а й у Празі, де він навчався у Празькій академії образотворчих мистецтв і виставляв свої мистецькі твори у столичних галереях на початку 20-х років.

Вважаю, що мені також пощастило у житті, коли двічі за контрактом з галереєю «Доган» я отримав можливість творчо попрацювати у Парижі, де моїм улюбленим місцем став один із центральних кварталів міста — Монмартр. Саме тут створювали свої шедеври Ренуар, Ван Гог, Тулуз-Лотрек, Пікассо й інші видатні французькі художники. Планую у рамках діяльності Європейського клубу художників України (творче об'єднання митців, засноване за ініціативною Р. Масаутова — авт.) організувати нинішнього року пленери у столиці ФРН — Берліні.

Ілюстрації до історичного роману «Золотий Ра» Івана Білика

сторінки історії

■ ПРИМХИ ДОЛІ ОДНІЄЇ З ДОЧОК ЯРОСЛАВА МУДРОГО

Нагадаємо, що князю Єлизавету Ярославну 1045 року віддали за норвезького князя (конунга) Гаральда Сміливого. Згодом він посів трон короля Норвегії, де вже як Гаральд III Суворий (чи Гаральд Гардрода) правив із 1046 до 1066 року. А його життєвий шлях закінчився у битві при Стемфорд Брідж під час військової кампанії проти англійського війська. Після смерті Гаральда Єлизавета Ярославна вийшла заміж удруге, але вже за данського конунга Свена II Естрідсена, ставши тепер ще й королевою сусідньої держави.

Із літописів відомо, що Єлизавета Ярославна, перебуваючи у шлюбі з норвезьким королем Гаральдом III, народила йому двох доньок – Марію та Інгерду. Висловлюється припущення, що саме ця обставина негативно вплинула на подальші стосунки подружжя, оскільки спадкоємцем престолу могла бути лише особа чоловічої статі. Невипадково Гаральд III вже через два роки спільного життя з Єлизаветою Ярославною бере собі за дружину ще й доньку впливового норвезького магната Тору Торбергсдоттир, яка народила йому довгоочікуваних синів – Магнуса та Олафа – майбутніх королів Норвегії.

Задля зручності вимови Єлизавету Ярославну норвежці в XI столітті називали Ellisiv, а її батька Ярослава Мудрого – Jarizleif. Обоє фігурують у давніх скандинавських сагах, які, за твердженням автора, є єдиним джерелом інформації про життя Єлісив при дворі норвезького короля. На жаль, до наших днів не збереглося жодного архівного документа, що дав би змогу історикам-медієвістам скласти якомога повніший портрет дружини-іноземки конунга Гаральда Гардрода. Відтак не знайдено відповідей на деякі дуже суттєві питання, зокрема, щодо року народження Єлизавети Ярославни. Вона старша, середня чи молодша за віком серед рідних сестер? Чи мала вона дітей від данського короля Свена II Естрідсена? Де розташоване місце поховання самої Єлісив – на території Данії чи Норвегії? Подібних питань у процесі ознайомлення з її біографією виникає багато.

В анналах історії практично не збереглися описи зовнішності Єлизавети Ярославни, на відміну від її чоловіка – Гаральда Гардрода. «Саги малюють образ красеня блондина з бородою й довгими вусами, великими руками й ногами, атлетичної статури, – розповідає Наталя Крутенко у розділі «Портрет Гаральда». – Він справжній велет (у руських джерелах записано: п'ять ліктів заввишки, тобто зростом 190–230 см). У церкві, яку Гаральд велів збудувати, на дверях вирізьбили хрест – якраз на тому рівні, щоб конунгові було зручно його цілувати».

На фото: Фреска XI ст. у Соборі Святої Софії у Києві.
Дочки Ярослава Мудрого. Анна – наймолодша.
Єлизавета – третя зліва

Від київської княгині – до королеви двох держав

Тарас ГОЛОВКО

Чи легко досліджувати далеку минувшину через долі тих постатей, про життя і діяльність яких залишилося вкрай мало документальних свідчень?

На це прагне дати відповідь Наталя Крутенко. Як художник і мистецтвознавець за освітою, вона заявила про себе ще кілька років тому, випустивши у видавництві «Пульсари» ґрунтовне дослідження «Анна Ярославна. Історико-літературна і мистецтвознавча розвідка». Видання запам'яталося захоплюючою розповіддю про життя наймолодшої доньки Ярослава Мудрого, а ще раритетними репродукціями графічних портретів самої Анни Ярославни, відомої як Агнеса Руська – дружина знаменитого французького короля Генріха I.

Вивчення родоводу князя Ярослава Мудрого та виявлення зв'язків руської князівської династії з європейськими монаршими дворами захопило Наталю Крутенко настільки, що авторка звернула свій погляд ще на одну помітну постать. У своїй науково-популярній монографії «Єлизавета Ярославна – королева двох держав», що цього року побачила світ у видавництві «Либідь», дослідниця подає власну версію життя найстаршої доньки Ярослава Мудрого, котра так само, як і її молодша сестра Анна, стала королевою, але не однією, а відразу двох держав – Норвегії та Данії.

Книга Наталі Крутенко складається з 22 розділів, у яких викладено багато цікавих історичних фактів, пов'язаних із долею Єлизавети Ярославни. Використовуючи їх у розповіді, авторка вибудовує власну концепцію історичної місії знаменитої руської княгині, висловлює низку версій, що проливають світло на утаємничені події навколо норвезької королеви слов'янського походження.

Наталя Крутенко, як допитливий дослідник, у своїй книзі намагається віднайти відповіді, встановити істину,

часто вдаючись до аналітичного, історико-порівняльного методу. Внаслідок цього зроблені нею висновки мають вигляд досить переконливих та аргументованих. «Ярослав Мудрий одружився з Інгердою 1019-го, – розмірковує автор. – Їхнім первістком був Володимир – 1020 року народження. Другою дитиною (як припускається) також був син – Ізяслав – 1024 року народження. Рік народження Святослава – 1027-ий, Всеволода – 1034-ий. Тож донька у вічноносного подружжя могла народитися 1026 чи 1028 року, між другим-третім чи третім-четвертим синами».

житті київської князівни, тепер уже в статусі королеви.

Назва країни Nord Veg – дослівно «шлях на північ» – з часом трансформувалася у Norge, тобто Норвегія, і закріпилася на всіх географічних мапах світу, починаючи з IX століття. Можна лише гадати, що довелося пережити Єлизаветі Ярославні, коли вона потрапила у чуже для неї середовище. Незнайомо мова, релігія, державоустрій, не кажучи вже про побут і клімат, вимагали серйозного вивчення, розуміння, прояву особливих зусиль молодшої слов'янки.

Авторка книги констатує, що історики мало знають, скажі-

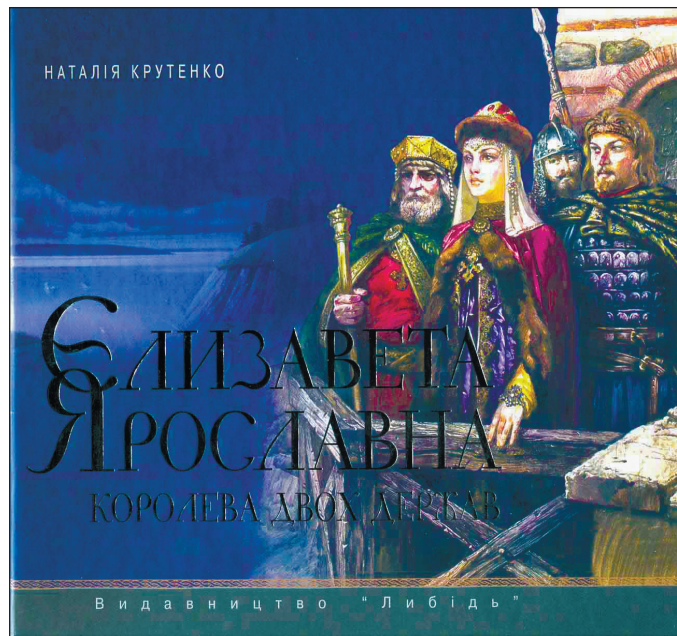
наділів, прагнення відвоювати англійський трон, і, врешті-решт, заснування міста Осло в XI столітті – як великого торговельного центру, що з часом стане столицею скандинавської держави.

В інших розділах книги автор простежує роль норвежців, данців і шведів, що увійшли в історію Київської Русі під збірною назвою «варяги», у становленні східнослов'янської країни (розділ «Варяги і Русь»); оглядає найвагоміші літературно-мистецькі твори відомих європейських митців, присвячені київській князівні і норвезькій королеві Єлизаветі Ярославні – Єлісив («Микола Реріх і варязька тема»); досліджує матримоніальні зв'язки трьох доньок Ярослава Мудрого – Єлизавети, Анастасії і Анни (Ярославни).

Децю псує сприйняття авторського тексту перенасичення іменами, датами, повторами епізодів, фактів.

Не зрозуміло, чому «потрапив у немилість» науковець зі світовим ім'ям, професор Гарвардського університету Омелян Пріцак, який, на думку Наталі Крутенко, нібито припустився грубих помилок у своїх розвідках «Походження Русі. Стародавні скандинавські джерела» та «Походження Русі. Стародавні скандинавські саги і Стара Скандинавія», випущених видавництвом «Обереги» у 1997 і 2003 роках. Не наводиться жодних аргументів чи фактів, на яких би ґрунтувалася критика видатного вченого, сходовнавця, почесного доктора всесвітньо відомих університетів.

Попри окремі недоречності, поспішність в оцінках, категоричність деяких суджень, науково-популярне видання «Єлизавета Ярославна – королева двох держав» Наталі Крутенко заслуговує на те, щоб зайняти помітне місце серед книг історичної тематики. Адже вперше за часів незалежності зроблена спроба узагальнити, проаналізувати і відкрити широкій читальській аудиторії чималий масив інформації про одну із доньок великого князя Київського Ярослава Мудрого – Єлизавету, яка назавжди увійшла в історію трьох європейських країн – України, Норвегії і Данії.

Уточнимо: у князя Ярослава Мудрого і його скандинавської дружини Інгерди народилося семеро синів, а також чотири доньки, яким судилося стати королевами Норвегії/Данії, Угорщини, Франції та Англії.

Відштовхуючись від років, визначених Наталією Крутенко, можна вважати, що Єлизавета вийшла заміж за Гаральда Гардрода десь сімнадцяти- або дев'ятнадцятирічною дівчиною. Саме у цьому віці вона вирушила зі своїм чоловіком до невідомої їй північної країни. Тому в книзі подається ретроспективний огляд історії Норвегії часів Середньовіччя, що допомагає читачеві краще зрозуміти новий етап у

мо, про стосунки між Єлісив і конунгом Гардродою, між нею і новою дружиною Торою, між нею і нерідними синами Магнусом та Олафом. Адже з моменту одруження доньки Ярослава Мудрого з норвезьким конунгом і до його загибелі під час битви поблизу селища Стемфорд Брідж у Східному Йоркширі в Англії минуло більше двадцяти років! І, напевне ж, за цей час у країні воєнничих вікінгів ухвалювали епохальні рішення, свідком яких була і королева Норвегії Єлісив. Згадаймо хоча б намагання Гаральда завоювати сусідню Данію, придушення повстання непокірних ярлів – місцевих власників великих земельних

редактор

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

цікаві зустрічі

■ СКОВОРОДА ХХІ СТОЛІТТЯ

До редакції газети «Культура і життя» постійно надходять листи від наших дорогих читачів. Це подяки, прохання, критика... Нам приємно, що маємо зворотній зв'язок, отже, наша праця не даремна!

Редакцію схвилював лист одного з наших читачів — Олександра Мазуренка із міста Білицьке Донецької області.

«Газета дуже подобається і за змістом, і за кольором, і за форматом. Проте має один недолік — не підніметься рука завернути у неї шматок сала чи розпалити пічку. Це енциклопедія духовно збагаченого культурного життя», — пише нам пан Олександр.

Нас зворушила заочна зустріч з Олександром Мазуренком — поетом, карикатуристом та вільним мандрівником, який обійшов майже всю Україну на милицях. Вражає не тільки його багатогранність, відважність та сміливість. Пан Олександр — це Григорій Сковорода нашого часу, який усім серцем вболіває за рідний край, розуміє філософію свободи.

Олександр Олександрович працював майстром на залізниці. Втратив частину ноги наприкінці 1990 року внаслідок нещасного випадку. Проте цей удар він сприйняв як виклик. Адже, перебуваючи у лікарні, дізнався, що хтось із тодішніх депутатів Верховної Ради пройшов пішки до своєї малої батьківщини, подолавши 400 кілометрів. Ця інформація, яка могла б негативно вплинути на психіку, здійснила поштовх до того, що Олександр Мазуренко і сам взявся мандрувати. На милицях!

Під час першого походу Україною пан Олександр подолав 1600 кілометрів (від Луганська до Ужгорода), протягом другого — 5300 кілометрів за 240 днів (від Донецька навколо всієї України). За таку мужність був нагороджений орденом Івана Богуна. Третій маршрут Олександр Олександрович присвятив 25-річчю аварії на ЧАЕС та пройшов зонами забруднення в Україні, Росії та Білорусі.

Прапор України у таких мандрівках для нього — оберіг, оскільки він відрізняє його від волоцюги та захищає в дорозі від злочинців, — розповів мандрівний читач.

Олександр Мазуренко — це людина з великої літери, яка є прикладом для тих, хто зневірився у житті. Він довів, що у кожному з нас закладена велика життєва сила, яка допоможе здолати будь-яку вершину. Головне — це віра в себе та висока мета, якої може досягти кожен!

Редакція газети «Культура і життя» бажає здоров'я і ще більше енергії та ентузіазму Олександрові Мазуренку!

А Вам, дорогі читачі, дякуємо за листи, за те, що шануєте нас і розповідаєте свої невігдані історії, які ми раді публікувати.

Єлизавета КРАСНІЧЕНКО

«Учення йде з Києва»

Ольга ПУГАЧ

Нещодавно, у лютому 2016 року, в Ізраїлі відбувся міжнародний симпозиум, присвячений, зокрема, моделям у теорії надійності технічних систем та наукам про життя.

Основоположник математичної теорії надійності — Б. Гнеденко, видатний математик, академік АН УРСР. Серед присутніх на конференції вчених були його учні з різних країн світу.

Програма симпозиуму передбачала кілька пленарних лекцій, зокрема й виступ доктора наук В. Кольтовера (РАН, Чорноголовка), у минулому — киянина, випускника КДУ імені Т. Шевченка, який у назві своєї доповіді, присвяченій математичній теорії надійності та старіння (Mathematical Theory of Reliability and Aging: Teaching Comes from Kiev), підкреслив, що вчення йде з Києва.

І справді, ще в 1966 році у Києві вийшла книжка радіобіолога Д. Гродзинського, нині академіка НАНУ, — «Моделі живого та ботанична біоніка». У ній була вперше поставлена проблема біологічної надійності.

Інший видатний український вчений, фізіолог В. Фролькіс, який працював у київському Інституті геронтології, вперше використав термін надійності стосовно проблем старіння у своїй книжці «Старіння та біологічні можливості організму» (1975).

На цей час ідеї і методи теорії надійності, запропоновані київськими вченими, отримали визнання в багатьох наукових центрах Європи, Ізраїлю, США, Японії. Виникла нова галузь фундаментальних та прикладних досліджень у нанотехнологіях — нанобіоніка. Таким чином, розміщений на перехресті Західної Європи та Сходу, Київ поклав початок новій науці — надійності біологічних систем, підтвердивши старий вислів «Учення йде з Києва», який виник ще у середньовіччі і з зовсім іншого приводу. Насправді, якщо дивитися ширше, то і вчення про довголіття, складовою якого є вчення про надійність біологічних систем, також йде з України.

Анастасія Іссидрівна Яготина (з родини Гелеверів), 1897 року народження. Родом із Кіровоградщини. У віці 97 років читала без окулярів, не мала медичної картки. Охоче декламувала вірші, дуже любила читати книжки. Гарно співала, а на свята могла й чарчину перехилити. Київ, 1993 рік

Ілля Мечников, наш земляк із Харківщини, випускник Харківського університету, передовсім відомий як лауреат Нобелівської премії з фізіології та медицини 1908 року, закономерно вважається «батьком» геронтології — медико-біологічної науки, яка вивчає старіння організмів. Він же для цієї дисципліни вперше запропонував і назву — від грецьких слів geront (старець) і logos (слово, поняття, вчення). Ця наука мала дати відповідь на основні питання: чому ми старіємо і чи можливо сповільнити цей процес.

Ще у 1908 році І. Мечников, який працював на той час у Парижі, писав: «Достатньо кількох рядків, щоб викласти наші відомості про старість, так мало ми знаємо про неї».

За останні 10 тисяч років тривалість життя людини збільшилася приблизно втричі. За даними археологів, у неоліті середній вік померлих був 25–28 років. У Стародавньому Римі, судячи з написів на надгробках, середня тривалість життя не перевищувала 30 років, і середньостатистичний європеець вмирав у XVII столітті приблизно в тому ж віці.

У XX столітті середня тривалість життя в економічно розвинутих країнах складала в 1935–1939 роках лише 56 років, а до 1980-го зросла до 75. У 1992-му в Японії, наприклад, чоловіки доживали в середньому до 76, а жінки до 82 років. У Швеції, Ізраїлі, США ці ж показники у тому ж році були близькими до наведених цифр. Найшвидший ріст

середньої тривалості життя на сьогодні спостерігається у Франції, де до 2033 року вона досягне, за прогнозами, 85 років.

У чому ж суть загальної системної теорії старіння Мечникова? Він розглядав організм як такий, у якому відбувається постійна боротьба між «благородними елементами» (тканинами) і «простими, первинними» елементами (шкідливими клітинами та тканинами), які порушують гармонічну функцію «благородних». Відповідно, загальний шлях до подовження життя бачився у підсиленні «благородних» елементів з одного боку, і в той же час послаблення та знищення примітивних і шкідливих елементів. Іншими словами, по суті, пропонувалося «додавати» елементи (шкідливими клітинами та тканинами), які порушують гармонічну функцію «благородних». Відповідно, загальний шлях до подовження життя бачився у підсиленні «благородних» елементів з одного боку, і в той же час послаблення та знищення примітивних і шкідливих елементів. Іншими словами, по суті, пропонувалося «додавати» елементи (шкідливими клітинами та тканинами), які порушують гармонічну функцію «благородних».

За Мечниковим, найбільш практичним та доступним засобом боротьби з інтоксикацією як із причиною «насилницького» старіння і смерті є правильне харчування. За його теорією, ферментовані молочні продукти (як-от йогурт), які містять молочнокислі бактерії, здатні подавляти гнильну мікрофлору і здійснювати детоксикацію організму.

Нові часи та досягнення науки, зокрема й успіхи вікової фізіології і молекулярної генети-

ки, дали поштовх до нових ідей. Одна з них — генно-регуляторна концепція старіння. Її автор, уже згадуваний фізіолог В. Фролькіс, передбачив, що більша тривалість життя жінок пов'язана з наявністю другої Х-хромосоми, яка відсутня у чоловіків, і, відповідно, з порівнявано більшою надійністю роботи генетичного апарату у жінок.

У 1954 році американські вчені Ребекка Гершман і Даниель Гілберт висловили ідею щодо того, що причиною старіння служить накопичення в клітинах продуктів вільнорадикальних реакцій окислення біомолекул. Приблизно через рік інший американський хімік, Денгам Гарман, видав першу публікацію саме про роль радикалів у старінні.

Як відомо, Гарман зацікавився старінням у зв'язку з тим, що у пресі вже з'явилися публікації про роботи київського вченого О. Богомольця і його антирецидивну цитотоксичну сироватку. Це було ще у 1946 році. Його дружина Хелен прочитала статтю під заманливою назвою «Завтра ти зможеш помолодшати». Автор із захватом розповідав про нові наукові досягнення у цьому напрямку. Цій же темі була присвячена і книга О. Богомольця «Продовження життя», яка була видана у 1940 році Академією наук УРСР. У Нью-Йорку в 1946 році вона вийшла англійською мовою. Гарман згадував, що біологію старіння він зацікавився саме тоді, коли прочитав цю книгу. Отже, значною мірою саме під впливом ідей українського вченого О. Богомольця, української геронтологічної школи американський вчений Гарман сформувався як геронтолог, ставши з часом одним із найвідоміших вчених світу у цій сфері.

Так на зміну гіпотезі Мечникова прийшла вільнорадикальна гіпотеза старіння: клітини таки отруюються побічними продуктами метаболізму — вільнорадикальними продуктами «внутрішньоклітинного травлення». Таким чином, ідея Мечникова про інтоксикацію як причину старіння не була заперечена, лише наповнилася новими смислами.

На сьогодні вільнорадикальна теорія старіння є панівною і заслуговує на окрему публікацію, яка, безперечно, буде цікавою нашим читачам.

Головний редактор
газети «Культура і життя»
Євген БУКЕТ

фестивалі

■ ВИСТАВКА І МАЙСТЕР-КЛАСИ

Спочатку кожен, хто бажав, міг проявити свою майстерність та ерудицію у різноманітних іграх, майстер-класах та вікторинах, що їх організували інститути та кафедри Університету «Україна». Це і «Криміналістична лабораторія» від Інституту права та суспільних відносин, і краєзнавча вікторина «Мій рідний край, моя земля» від Інституту філології та масових комунікацій. Факультет біомедичних технологій пропонував «Вгадати квітку», Інститут комп'ютерних технологій провів майстер-клас «Юний роботехнік», а Інженерно-технологічний інститут – «Сам собі кухар». І це – лише краплина креативних та оригінальних заходів, котрі були запропоновані інститутами базової структури навчального закладу.

Якщо ж хтось стомився від активного відпочинку, мав можливість насолодитися іншими цікавинками. Так, для шанувальників книги працювала виїзна книжкова виставка від університетської бібліотеки, присвячена героїчним і трагічним сторінкам новітньої історії України

Фестиваль «Університетське літо» складався не лише з виступів солістів та творчих колективів, а й з виставки виробів студентів та викладачів. Малюнки, живопис, фото, вишивка – усе було настільки різнобарвним та креативним, що очі просто розбігалися!

На одному з малюнків студентки Коледжу «Освіта» Марини Засухи можна було легко впізнати героїню популярного нині серіалу «Гра престолів», а живопис студента Інституту комп'ютерних технологій Дмитра Янковського просто не залишив байдужим нікого. Дар'я Романенко з Білоцерківського інституту економіки та управління і Марія Чемес із Луцького інституту розвитку людини презентували свої фотороботи. Івано-франківська філія Університету «Україна» була представлена світлинами Мар'яни Джердж та малюнками Юлії Зеленки. Але найоригінальнішими були об'ємні роботи студентки Полтавського інституту економіки і права Дар'ї Баданової.

Студенти Університету «Україна» не лише охоче показували власні роботи, а й розповідали про себе і свою творчість.

– Мене звуть Оксана Грицик, я студентка Житомирського інституту Університету «Україна». Опановую професію соціального працівника і вже навчаюся на другому курсі. Але я люблю не лише навчання, а й творчість. На виставці я представляю свої бісерні квіткові композиції: «Весняна» (примули, ромашки, півонії та іриски) та «Осіння», яка складається з лілей, хризантем та квітів каштана – символу міста Києва. Дуже люблю бісер, адже він допомагає людям у стресових ситуаціях. Бісероплетіння заспокоює. Яка б не була ситуація у нашому динамічному житті, а все ж варто викроїти на творчість годинку-дві.

21 травня 2016 року в Маріїнському парку, що у Києві, відбувся справжній День Університету «Україна».

Заходи свята були розраховані на широке коло учасників. Діти і дорослі могли спробувати себе у різноманітних іграх та вікторинах, абітурієнти – відвідати виїзну приймальну комісію Університету «Україна» й отримати 5% знижки на навчання у нашому ВНЗ.

Засновник та організатор фестивалю – Університет «Україна». Інформаційні партнери: газета Верховної Ради України «Голос України», всеукраїнський культурологічний тижневик «Слово Просвіти», загальнодержавна українська щотижнева газета «Культура і життя»; всеукраїнський суспільно-політичний журнал «Оксамит»; інформаційно-аналітичний портал «Вища освіта»; мистецький портал «Жінка-Українка»; Перша національна школа телебачення; офіційний веб-сайт Національної асамблеї інвалідів України та газета «Без бар'єрів»; портал «Інвек-інфо».

Найскравішим дійством Дня Університету «Україна» став гала-концерт XIII фестивалю студентської творчості «Університетське літо», який відбувся на сцені літньої естради «Мушля» в Маріїнському парку.

На фестивалі чарівний танок виконала випускниця Університету «Україна», член паралімпійської збірної України зі спортивних танців на візках, срібна призерка світу, багаторазова чемпіонка України, майстер спорту міжнародного класу, переможець Національної премії «Гордість країни», володарка Всеукраїнської премії «Жінка III тисячоліття» Олена Чинка.

Олена – не лише чудова танцівниця, але й талановитий педагог. Ось уже багато років вона – керівник студії танцю «Геліос», маленькі учні цієї студії також взяли участь у гала-концерті. А Світлана Патра, випускниця Університету, член Національної спілки журналістів України, виконала авторську пісню.

Виступали і студенти Університету «Україна». Так, Маріам Камара з Вінни-

Університетське літо

Гала-концерт фестивалю

Глядачів та учасників привітав симфонічний оркестр балету Академічного ансамблю пісні і танцю Державної прикордонної служби України, начальник ансамблю – заслужений працівник культури України, полковник Василь Неграй.

Ось нарешті на сцену вийшли ведучі – студентка 4-го курсу Коледжу «Освіта» Юлія Рибальченко і випускник Інституту комп'ютерних технологій Максим Капелюшний – і свято творчості розпочалося.

Своє вітальне слово промовив президент Університету «Україна» Петро Таланчук.

– Цей фестиваль єднає нас. Особливо пісня. І ми, українці, є свідками того, як наша пісня на своїх могутніх крилах піднімає нашу державу до небес. Так було нещодавно на «Євробаченні», так було і 12 років тому: і Джамала, і Руслана Ли-

жичко показали всьому світові потенціал нашого мелосу. І сьогодні на нашому фестивалі серед безлічі творчих номерів буде багато пісень. Дякую організаторам цього дійства. Я хочу побажати всім учасникам і гостям міцного здоров'я і всьляких гараздів. Бажаю всім вам доброго святкового настрою, хай щастить! Слава Україні!

Ось уже третій рік поспіль поруч із героями Другої світової війни на фестивалі «Університетське літо» згадують героїв нової – неоголошеної – війни Росії проти України: Героїв Революції Гідності та АТО, які віддали свої молоді життя за наше мирне і щасливе майбутнє. Герої Небесної Сотні – випускник Луцького інституту розвитку людини Сергій Байдовський та студент цього ж інституту – Василь Мойсей.

Своїми виступами гала-концерт фестивалю «Університетське літо» прикрасили студенти та випускники Університету, а також зіркові гості.

Заслужена артистка України, доцент Університету «Україна» Світлана Мирвода, вітаючи глядачів, сказала: «Мені дуже приємно, що ми нині у центрі столиці показуємо наше мистецтво. Хочеться подарувати пісню, яка часто звучить на передовій. Там, на фронті, ми даруємо не лише пісні, а й гітари кольорів нашого прапора, щоб ушляхетнити відпочинок наших воїнів».

І акомпануючи собі на гітарі кольорів українського прапора, Світлана Мирвода виконала пісню «Нас весна не там зустріла», а також пісню на слова керівника літературної студії «Горлиця» Тетяни Череп-Пероганич – «Я жінка». Своє поетичне слово дарували магістрантка Університету «Україна», лауреатка Національної премії «Благодійна Україна» Оксана Радущинська та випускник Університету, письменник, член Національної спілки журналістів України та Національної спілки письменників України, лауреат Міжнародної українсько-німецької премії імені Олеса Гончара, президент Київської обласної організації «Всеукраїнський парламент працездатних інвалідів» Геннадій Горювий.

«Жінка III тисячоліття»

Олена ЧИНКА

ці зачарувала пісню, а студент Хмельницького інституту соціальних технологій Андрій Бондар виконав на саксофоні композицію «Києве мій». Загиблих під час Революції Гідності та АТО пісню-

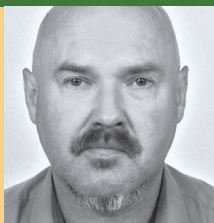
реквіємом «Мамо, не плач» вшанувала Оксана Чернюк із Луцького інституту розвитку людини.

Звучало на концерті і Шевченкове слово – студентка Коледжу «Освіта» Софія Олійник прочитала уривок із поеми «Кавказ». Центр студентської творчості Університету «Україна» (керівник Наталя Гаврилюк) теж прикрасив своїми виступами гала-концерт: учасники ансамблю «Едельвейс» виконали танок, вокальний колектив «Веремя» заспівав пісню «Білі лебеді».

Гала-концерт фестивалю «Університетське літо» закінчився традиційним виконанням гімну Університету «Україна».

Тіна ОВДІЙ,
журналіст Імідж-центру Університету «Україна»
Фото Вікторії ХАЛАЄВСЬКОЇ,
студентський Медіа-центр Університету «Україна»

редактор
Сергій БАХІН

краєзнавство

ПОЕЗІЯ СТІН

Розпис стін віршами відомих поетів – нова оригінальна ініціатива в Україні. У Слов'янську Донецької області учасники платформи ініціатив «Теплиця» вирішили долучитися до проекту «Поетія стін».

Молоді люди обрали одну з центральних вулиць міста – Університетську. Арку одного будинку прикрасили віршами поета-земляка Михайла Петренка. Чудові рядки відомої поезії «Дивлюсь я на небо...» доповнили елементами українського орнаменту.

Жителі будинку приємно вражені новачками, адже до цього на стінах арки з'являлися лише нецензурні написи вандалів.

ФІЛЬМ «НАЙДА»

30 травня в місті Слов'янську, в приміщенні Сіверсько-Донецького управління водних ресурсів, відбулася презентація художнього фільму «Найда» за мотивами однойменного літературного твору Михайла Петренка. Дія відбувається в слободі Царєборисові Ізюмського повіту в сім'ї Марії Дорошенко.

Драматичну думу художньо втілив творчий колектив «Школа актора» міста Слов'янська (керівник Вікторія Коваленко). Виконавці більшості головних ролей – учні ЗОШ № 13. Зйомки фільму проводилися на території Музею народної архітектури, побуту та дитячої творчості в селі Прелесне Слов'янського району. Тривалість фільму – 24 хвилини. Всі виконавці та учасники відеозйомки отримали подяки від Харківської обласної організації НСПУ та диски з записом фільму від авторів проекту Леоніда Щибри та Миколи Шакіна.

Підготував Євген БУКЕТ

Сім диво-містечок України

Сергій БАХІН

У Всесвітній день туризму (27 вересня) країна дізнається про чергових лауреатів акції «7 чудес України».

Це буде вже п'ятий цикл популярного проекту, й цього разу обиратимуть історичні міста та містечка нашої Батьківщини. Нагадаємо, що до цього визначили топ-сімки серед історико-архітектурних і природних чудес, серед замків, фортець і палаців, а також 7 чудес Києва.

Перший етап у номінації «Історичні міста та містечка» тривав протягом усієї весни, організатори розглядали заявки на участь від представників місцевих громад, громадських організацій, вищих навчальних закладів тощо.

Скажімо, Сквородинівка – сакральне місце для українців, адже саме тут деякий час жив і творив відомий філософ Григорій Скворода. Особливо важлива його «розкрутка» у світлі скорого 300-літньо-

Збараський замок

го ювілею мислителя. Петриківка вже внесена до списку нематеріальних пам'яток ЮНЕСКО, тож варто її популяризувати й у рідній державі. Стосовно Ольвії, то зараз такого міста взагалі немає, хоч і засноване воно ще у VI столітті до нашої ери, Херсонеса також не було, проте вдалося його залучити до Всесвітньої спадщини ЮНЕСКО незадовго до окупації Криму російськими військами. Вижиця відома не лише архітектурою, майстрами народних ремесел, а й належністю

до її історії видатного актора Івана Миколайчука.

Також організатори намагалися до головного об'єкта «прив'язати» ще й поряд розташовані цікаві місця. Наприклад, Полтавщина презентуватиме не лише Диканьку, а й Опішню та Котельву, що знаходяться неподалік від оспіваного Гоголем містечка.

Отже, за рішенням оргкомітету, до списку фіналістів увійшов 21 об'єкт: Балта (Одещина), Бердичів (Житомирщина), Бердянськ (Запоріжжя), Берислав (Херсонщина), Біла

Церква (Київщина), Вижиця (Буковина), Володимир-Волинський (Волинь), Галич (Івано-Франківщина), Глухів (Сумщина), Диканька (Полтавщина), Жовква (Львівщина), Канів (Черкащина), Ніжин (Чернігівщина), Ольвія (Миколаївщина), Петриківка (Дніпропетровщина), Сатанів (Хмельниччина), Святогірськ (Донеччина), Сквородинівка (Харківщина), Теребовля (Тернопіль), Тульчин (Вінничина), Хуст (Закарпаття).

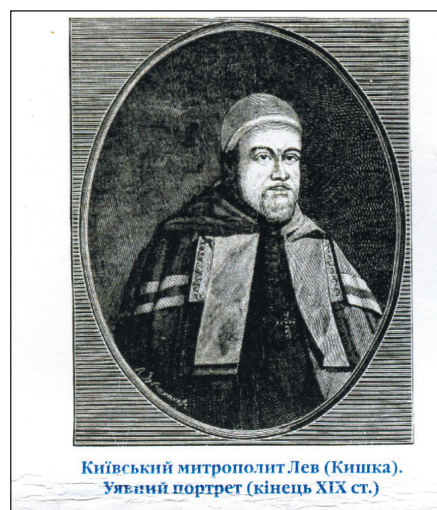
Другий етап розпочався з першого червня. Кожен охочий може взяти участь у голосуванні, зайшовши на сайт «7 чудес України» й обравши від одного до семи номінантів – <http://7chudes.in.ua/oruyuvannya-2016/>. Голосування завершиться 25 вересня. Упродовж цього часу пройдуть презентації самих фіналістів, прес-тури й анкетування експертів. На заключному етапі відбудеться підбиття підсумків за результатами опитування експертів та інтернет-голосування (50/50), а вже 27 вересня буде оголошено переможців конкурсу.

Житомирська унія відзначає своє 300-ліття

Для більшості українців греко-католицька церква асоціюється переважно із Західною Україною.

Нібито саме там вона виникла й звідти просунулася в центр та на схід нашої держави, хоча це не так. Питання виникнення і формування Української греко-католицької церкви (УГКЦ) на теренах України обговорили на початку літа на дводенній конференції у стінах Києво-Могилянської академії та в місті Радомишлі, що на Житомирщині.

Приводом заходу під назвою «Правобережна Україна на переломі XVII–XVIII століть» було 300-ліття проголошення Житомирської унії, що сталося восени 1715 року у місті на Тетереві. Як відомо, вперше православні громади України проголосили про свою єдність із Римом ще 1596 року у Бресті (Берестейська унія), утворивши Київську унійну митрополію, до території якої належали майже всі землі тодішньої України. А її резиденцією став Софійський собор. Утім, через бурхливі історичні події того часу й новостворена церква не стала єдиною, поділившись на парафії уніатів (як тоді називали греко-католиків) і православних.

Київський митрополит Лев (Кишка). Уявний портрет (кінець XIX ст.)

Однак на початку XVIII століття греко-католики знову стали впливовою силою на українських землях Правобережжя (Лівобережжя вже належало Московському царству), підтвердивши існування своєї централізованої структури на Житомирському соборі 1715 року. Натхненником події став визначний культурний

діяч, київський митрополит Лев Кишка, про якого неодноразово згадувалося на конференції. Саме унія стала провідником тодішньої культури на наших землях, а її неофіційною столицею був Радомишль; тож недарма другий день конференції відбувався в історичному для греко-католиків місті.

Більшість християнських парафій Правобережжя у XVIII столітті належали унійним громадам, проте на їх чисельність впливали різні фактори. Зокрема, присутність російських військ на Брацлавщині у 1760-х роках змушувала парафії переходити до православ'я, а після відходу війська – повертатися до звичної віри. Переходу до унії сприяли і власники земель Центральної України Потоцькі й Чарторийські.

Після захоплення Правобережжя Російською імперією наприкінці XVIII століття унія була ліквідована на цих територіях наказом Катерини II. Тож діяльність греко-католицької церкви пересувається до Галичини, а Львів поступово стає її новим центром на кілька століть.

Сергій БАХІН

редактор

Елизавета КРАСНІЧЕНКО

театр

«РОЗВАГИ ЯНГОЛІВ, АБО НАДЗВИЧАЙНА ПРИГОДА У ДОЩ»

5 червня у приміщенні київського театру «Класик» на Подолі відбулася прем'єра вистави «Розваги янголів, або надзвичайна пригода у дощ» за комедією Анни Багряної «Боги вмирають від нудьги».

Виставу поставив Театр лірики та драми «Течія» – під керівництвом Наталії Морозової-Шимади. Режисер – Анатолій Суханов, актори – Наталія Морозова-Шимада, Валерій Смаль, Олег Руденко, Анна Арні. Гучні безкінечні оплески від вдячних глядачів і букети квітів – свідчення того, що прем'єра вдалася!

П'єса Анни Багряної «Боги вмирають від нудьги» – комедія на одну дію. Вона вже була перекладена й опублікована болгарською, македонською та сербською мовами; у 2015 році стала дипломантом конкурсу української комедії «Золоті оплески» (Чернівці).

Це – перша постановка п'єси. У ній про те, що відбувається з двома людьми, коли вони випадково розминаються, не знаходячи одне одного. Найчастіше – їх знаходять інші, і тоді життя кожного з них перетворюється на справжнє пекло. Це – кумедна історія про дві пари, які розійшлися для того, щоб зійтись знову, але вже – з чітким усвідомленням: найважливіше у житті – це не помилитися у виборі своєї половинки.

Авторка твору Анна Багряна, яка була присутня на прем'єрі, відгукнулася про неї так: «Коли п'єса оживає на сцені, в неї починається нове життя, і вже не сприймаєш її як свій текст. Адже вистава – це спільний витвір драматурга, режисера й акторів. Я приємно вражена і самою постановкою, і чудовою грою акторів. Все на високому професійному рівні, водночас – щиро, по-справжньому. І весело, і зворушливо до сліз».

Директорка й акторка театру Наталія Морозова-Шимада, яка зіграла багато головних ролей у різних театрах і в різних спектаклях, зазначила, що ця вистава має свою особливу глибину; тут є все, що потрібно людині, аби подумати над тим, як вона живе і чи живе у ній Бог. Адже у постановці йдеться і про те, що «Бог живе в кожному з нас», головне – не розгнівити його і не дати йому заснути.

Тетяна ЧЕРЕП-ПЕРОГАНИЧ

«Дикий театр» – серед лідерів майбутнього

Ольга КОРОМИСЛО

Із 20 до 28 травня у Херсоні тривав один із найбільших міжнародних театральних фестивалів країни – «Мельпомена Таврії».

Цьогоріч в афіші були представлені 33 вистави від 30 театрів, що приїхали з різних куточків світу. Гран-прі отримав Чернігівський обласний академічний український музично-драматичний театр імені Т. Шевченка за спектакль «Комедія помилок» (за твором В. Шекспіра). Бурхливу реакцію глядачів та експертів викликали кияни – «Молодий театр» і «Дикий театр».

Вистава юного недержавного «Дикого театру» «Вій 2.0» за результатами обговорення експертної комісії стала одним із лідерів фестивалю.

«Мельпомена Таврії» присудила колективу перемогу у трьох номінаціях: «Краща вистава» – «Вій 2.0», «Краща ре-

жисура» – Максим Голенко та «Краще музичне оформлення» – Дмитро Данов.

Варто зазначити, що визнання на найбільшому театральному фестивалі країни – подія безпрецедентна і важлива для усього незалежного сектору театру.

Під час дійства відбулася нарада директорів театрів із міністром культури України Євгеном Нищуком. Обговорювали недержавний театральний сектор, а також ново-

введення і втілення в життя нового закону про театр. Тож, імовірно, невдовзі можна очікувати театральних змін...

Вистава «Вій 2.0», створена за п'єсою сучасного українського драматурга Наталки Ворожбит, вже здобула визнання комісії європейських директорів театрів у Kiev Theatre Showcase (ETC), була учасником «Гогольфесту-2015», Фестивалю молоді режисури. Однак серед представників державного теа-

трального українського сектору її відзначили вперше.

Сценічне оформлення спектаклю створив український художник, переможець конкурсу «Санденс» (США) за фільм «Російський дятел» – Федір Александрович.

За сюжетом автентична полтавська маршрутка привозить двох французів до українського села, де вони мають зустрітись із подругою по Facebook – Оксаною. У гротесковій, саркастичній формі автори розглядають питання: чи можуть українці зрозуміти європейців, а європейці – українців.

«Дикий театр» був створений на початку 2016 року – як альтернатива державним репертуарним і недержавним антрепризним театрам. Мета його – вивести достойні незалежні ініціативи з мистецького підпілля та показати широкому загалові. Українські глядачі тепер мають змогу побачити інший – зухвалий, новий, а головне – живий театр.

Фото Дениса МАКСИМОВА

Купити сім'ю

«Життя – це театр, а люди у ньому – актори», – сказав колись В. Шекспір. Цією тезою, яка вже за століття стала афоризмом, можна коротко охарактеризувати прем'єру вистави «Ідеальна сімейка».

Режисер спектаклю – відомий і знаний в Україні та за її межами Дмитро Богомазов – завдяки антрепризі на одній сцені зібрав кращих акторів. Володимир Горянський, Олег Стальчук, Леся Самаєва, Олена

Хохлаткіна, Олена Лавренюк, Оксана Жданова, Олександр Піскунов та Олександр Бегма – зіграли цікаву історію життя у житті. Спонсором вистави став телеканал «Сонце» на чолі із Сергієм Лавренюком.

«Театральний проект – на тему декількох французьких п'єс. Це перший досвід антрепризи у цього знаменитого і титулованого режисера», – розповів Сергій Лавренюк.

Щодо свого досвіду подібних постановок, коли «не зіграні» актори зустрічаються в орендованому залі, поділися спога-

дами Володимир Горянський: «Мій досвід антреприз досить великий, у мене їх 5. Завдяки цьому я об'їхав дуже багато міст України, ми також грали в Америці, Європі. Справді, цей спектакль не схожий на інші».

Очікуваний аншлаг у театрі імені І. Франка відбувся! Зірки на сцені, зірки у залі, селфі-тури під час антракту – заздалегідь відомий сценарій театального життя. Драма з елементами комедії дещо затягнулась у часі.

Чи насправді можна купити все за гроші, включно зі справжніми почуттями та емоціями?

На це питання шукали відповіді учасники феєричної історії та глядачі. Розчарування у житті штовхає на серйозний крок – купити собі сім'ю, яку зіграють професійні актори.

Головний герой влаштував у себе вдома реаліті-шоу. Правда переплелась із брехнею. Утворився симбіоз, у якому важко було зрозуміти істину.

Елизавета КРАСНІЧЕНКО

редактор
Любов ЯКИМЧУК

ПІСЛЯМОВА

■ ПОРТ ФРАНКІВСЬК

«У затоці... під скелями, які ніяк не дочекаються припливу, а відплив був декілька тисяч років тому, – там ще збереглися дві колишні течії Карпатського моря. Вони витікають із його глибин і, вдаряючись об камінь берега, завертаються, утворюючи невеликий атолл, понад яким випинається в ямі порт Франківськ», – пише івано-франківський письменник Тарас Прохасько. Таким морським образом цього міста скористалися організатори цікавої мистецької події, яка щойно розпочалася у Франківську. Це Міжнародний мультикультурний фестиваль PORTO Franko Gogolfest.

Із 8 до 12 червня у двох десятках локацій із глядачами та слухачами зустрічаються митці з восьми країн світу – Австрії, Болгарії, Грузії, Данії, Іспанії, Китаю, Німеччини, України, Франції. Тут представляють сім мистецьких напрямків: від театру та літератури до екопрограм.

Хедлайнером фестивалю стане опера-реквієм IYOV режисера Влада Троїцького, яку вже встигли показати в Києві, Пекіні, Нью-Йорку, Філадельфії та Стенфорді.

Спеціально для фестивалю режисер Хорхе Хауреґуї Аллуе створив танцювальний проект ADUR, котрий після Франківська побачать в інших українських містах.

Основним завданням події організатори називають об'єднання зусиль митців із різних міст над створенням нових проектів, якими зможе пишатися Україна, які будуть конкурентоспроможними за кордоном і змусять світ говорити про нашу державу.

Тож, якщо ви не збираєтеся на літо в Одесу та не потрапите на фестиваль «Мистецьке літо», а більше любите гори, то якраз по дорозі в Карпати можете побувати на цій масштабній мистецькій події. Повна програма розміщена на сайті фестивалю – pfgf.com.ua.

Любов ЯКИМЧУК

Приємне з корисним в Одесі

Найкращий літній відпочинок, як відомо, – на пляжі з книжкою.

А от коли автори цих книжок прийдуть на пляж, тобто письменники – в Одесу, то щастю читачів-відпочивальників не буде меж. А це не вони вже тут як тут? – Не дають вам спокійно засмагати під ніжними променями та збурюють води Чорного моря.

За будь-яких погодних умов на фестивалі «Мистецьке літо» ви завжди зможете отримати літературну засмагу. Проект спільно організують Міжнародний поетичний фестиваль Meridian Czernowitz у Чернівцях і театральньо-парковий простір «Зелений театр» в Одесі.

Ігор Померанцев уже провів майстер-клас із радіомагії, а Лесь Подерв'янський – свій приперчений гострими слівцями літературний вечір, на який було не протовітисся.

Надалі з червня по серпень в амфітеатрі «Зеленого театру» в Одесі з прозою, лірикою, авторськими лекціями та музичними імпровізаціями виступатимуть такі діячі сучасного мистецтва, як Оксана Забужко, Юрій Андрухович, Ада Роговцева, Юрій Іздрик, Сергій Жадан, Олександр Ройтбурд, Ірина Цілик, Ірена Карпа, Борис і Людмила Херсонські та інші прекрасні письменники та музиканти.

Усі виступи в «Зеленому театрі» починаються з третього дзвінка та проходять просто неба – під шум акацій та плескіт Чорного моря. Вхід вільний майже на всі акції фестивалю.

МИСТЕЦЬКЕ ЛІТО У ЗЕЛЕНОМУ ТЕАТРІ 2016

ЛЕСЬ ПОДЕРВ'ЯНСЬКИЙ	3 червня
ІГОР ПОМЕРАНЦЕВ	5 червня
ЄВГЕНІЙ НЕСТЕРОВИЧ	11 червня
ЮРІЙ ІЗДРИК	12 червня
ОЛЕКСАНДР РОЙТБУРД	18 червня
ХЕРСОНСЬКІ	18 червня
ЮРІЙ АНДРУХОВИЧ	1-2 липня
ДМИТРО ЛАЗУТКІН	7 липня
АДА РОГОВЦЕВА	8 липня
ОКСАНА ЗАБУЖКО	6 серпня
КАТЕРИНА БАБКІНА	7 серпня
СЕРГІЙ ЖАДАН	13-14 серпня
АНДРІЙ ЛЮБКА	20 серпня
ВЕЧІР ОДЕСЬКИХ ПОЕТІВ	21 серпня
ІРЕНА КАРПА	27-28 серпня

РОЗКЛАД ФЕСТИВАЛЮ «МИСТЕЦЬКЕ ЛІТО»

11 червня, субота, 19.00 – Юрій Іздрик, Євгенія Нестерович, Ірина Цілик. Діалоги, проза, вірші. Вхід вільний.

12 червня, неділя, 20.00 – музичний проект «DRUM-TIATR». Вхід вільний.

19 червня, неділя, 19.00 – Олександр Ройтбурд, Людмила Херсонська, Борис Херсонський. Діалоги, вірші. Вхід вільний.

1 липня, п'ятниця, 14.00 – Юрій Андрухович, лекція на тему: «Долаючи вірш: тлумачення слів (і сновидін)», Impact Hub Odessa (вул. Грецька, 1А, II поверх). Вхід вільний.

1 липня, п'ятниця, 19.00 – Юрій Андрухович, літературний вечір. Модератор – Оля Михайлюк. Вхід вільний.

2 липня, субота, 21.00 – вистава «Альберт, або найвища форма страсти». Юрій Андрухович – текст/голос; Уляна Горбачевська – голос; Марк Токар – контрабас/голос; Анатолій Белов – графіка; vj-group «CUBE» – відео; Віктор Новожилов – звук; Оля Михайлюк – ідея.

7 липня, четвер, 19.00 – Дмитро Лазуткін, поетичний вечір. Вхід вільний.

8 липня, п'ятниця, 19.00 – Ада Роговцева, творчий вечір. Вхід вільний.

6 серпня, субота, 19.00 – Оксана Забужко, літературний вечір. Вхід вільний.

7 серпня, неділя, 19.00 – Катерина Бабкіна, літературний вечір. Вхід вільний.

12 серпня, п'ятниця, 19.00 – Сергій Жадан, поетичний вечір. Вхід вільний.

13 серпня, субота, 21.00 – проект «роздІловІ». Оля Михайлюк – ідея/візуалізація; Сергій Жадан – текст/голос; Олексій Ворсоба і Влад Креймер – музика.

14 серпня, неділя, 20.00 – ска-панк проект «Жадан і Собаки».

20 серпня, субота, 19.00 – Андрій Любка, літературний вечір. Вхід вільний.

21 серпня, неділя, 19.00 – вечір одеських поетів. Вхід вільний.

27 серпня, субота, 19.00 – Ірена Карпа, літературний вечір. Вхід вільний.

28 серпня, неділя, 20.30 – музичний проект Qarqa.

КВИТОК ДО ОДЕСИ

НА MERIDIAN ODESA: МИСТЕЦЬКЕ ЛІТО 2016 У ЗЕЛЕНОМУ ТЕАТРІ

ВАГОН № ТИП

ИИ № 397885

Зелений театр Gazeta.ua

gazeta по-українській країна

ОДЕСЬКА ЖИТТЯ

МІСЬКІЙ

Газета «Культура і життя»

№ 24 (4699), 10 червня 2016 р.

 Виходить із 7 жовтня 1923 року
 Свідоцтво про реєстрацію
 КВ № 1026 від 26.10.94 р.

Засновники

Міністерство культури України, Український комітет профспілки працівників культури, редакція газети

Головний редактор

Євген БУКЕТ

Адреса редакції

 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
 Тел.: +38 (044) 498-23-62
 cultandlife@gmail.com

Видавець

Національне газетно-журнальне видавництво

Генеральний директор

Андрій ШЕКУН

Видавнича рада

Андрій КУРКОВ (голова), Анатолій СЕРИКОВ (заступник голови), Андрій ВАСЮК (секретар ради), Олег ВЕРГЕЛІС, Богдан ГАЛАЙКО, Віктор фон ЕРЦЕН-ГЛЕРОН, Ростислав КАРАНДЄЄВ, Олексій КОНОНЕНКО, Наталія МУСІЄНКО, Юрій ПЕРОГАНІЧ, Андрій ШЕКУН

Адреса видавництва

 03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1
 Тел.: +38 (044) 498-23-65

Дизайн та верстка

Сергій ЗАДВОРНИЙ

 Поліграфічний комбінат ТОВ «Типографія «Від «А» до «Я»» м. Київ, вул. Колекторна, 38/40
 Тел.: (044) 563-18-04, 562-28-51
Розповсюдження і реклама
 Тел.: +38 (044) 498-23-64; +38 (097) 111-17-56

 Редакція не публікує колективні листи та звернення
 Публікуючи проблемні матеріали, редакція, окрім спеціально обумовлених випадків, подає лише авторський погляд.

Передрук і відтворення текстових та ілюстративних матеріалів «Культури і життя» – тільки з письмового дозволу редакції.

© «Культура і життя», 2016

ПЕРЕДПЛАТА НА ГАЗЕТУ ТРИВАЄ

 Передплатна ціна на 2016 р.:
 1 місяць – 19,22 грн; півріччя – 115,32 грн
 У передплатній ціні враховано вартість доставки до вашої поштової скриньки і вартість оформлення абонементу.
 Передплатний індекс
60969

 Медіа-портал «Культура»: <http://cultua.media>

Наклад 5 000

Ціна договірною

